

การล้างชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกรรูดบัตรเครดิตเพื่อการเกษตร
และสหกรณ์การเกษตร สาขาแม่โจ้ จังหวัดเชียงใหม่

พระชาติ พลเยี่ยม

ปัญหาพิเศษนี้เป็นส่วนหนึ่งของความสมบูรณ์ของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการพัฒนา
โครงการบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้

พ.ศ. 2548

ใบรับรองปัญหาพิเศษ
โครงการบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพัฒนา

ชื่อเรื่อง
การค้างชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกรลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตร
และสหกรณ์การเกษตร สาขาแม่โจ้ จังหวัดเชียงใหม่

โดย
พีระชาติ พลเยี่ยม

พิจารณาเห็นชอบโดย

ประธานกรรมการที่ปรึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร.วีระพล ทองมา)

วันที่ 26 เดือน 5.ค พ.ศ. ๕๘

กรรมการที่ปรึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุนิลา ทุนผล)

วันที่ 26 เดือน 5.ค พ.ศ. ๕๘

กรรมการที่ปรึกษา

(อาจารย์ทรงศักดิ์ กุ๊น้อย)

วันที่ 26 เดือน 5.ค พ.ศ. ๕๘

ประธานกรรมการประจำหลักสูตร

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุนิลา ทุนผล)

วันที่ 26 เดือน 5.ค พ.ศ. ๕๘

โครงการบัณฑิตวิทยาลัยรับรองแล้ว

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทองวุฒิ เพ็ชรประดับ)

รองประธานกรรมการ โครงการบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ 27 เดือน 5ค พ.ศ. ๕๘

ชื่อเรื่อง	การค้างชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกรลูกค้านานการเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาแม่โจ้ จังหวัดเชียงใหม่
ชื่อผู้เขียน	นายพีระชาติ พลเยี่ยม
ชื่อปริญญา	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการพัฒนา
ประธานกรรมการที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร.วีระพล ทองมา

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบถึง 1) ลักษณะส่วนบุคคล สังคม และเศรษฐกิจของเกษตรกรลูกค้าที่ค้างชำระหนี้เงินกู้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาแม่โจ้ จังหวัดเชียงใหม่ และ 2) ปัจจัยที่ทำให้เกษตรกรลูกค้าค้างชำระหนี้เงินกู้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาแม่โจ้ จังหวัดเชียงใหม่ ผู้ให้ข้อมูลคือเกษตรกรลูกค้าที่ค้างชำระหนี้เงินกู้ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาแม่โจ้ จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 73 คน และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสถิติสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for the Social Sciences, SPSS/PC⁺) ผลการวิจัยพบว่าผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุโดยเฉลี่ย 52.60 ปี ผู้ให้ข้อมูลมากกว่าครึ่งจบการศึกษาระดับประถมศึกษาตอนต้น และผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่สมรสแล้วโดยมีจำนวนสมาชิกในครอบครัวเฉลี่ย 4 คน และมีรายได้ของครอบครัวเฉลี่ย 100,815.07 บาทต่อปี

ปัจจัยที่ทำให้ผู้ให้ข้อมูลค้างชำระเงินธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ผลการวิจัยพบว่าผู้ให้ข้อมูลระบุว่าประเด็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านเกษตรกรลูกค้า เช่น การเสียชีวิต วิกฤตโรค เลิกประกอบอาชีพเกษตร การย้ายที่อยู่อาศัย การบวชไม่สึก ถูกจำคุกมีหนี้สินภายนอกมาก ไม่มียานพาหนะใช้ในการขนส่งผลผลิต ส่วนปัจจัยภายนอกเช่น ราคาผลผลิตตกต่ำ เกิดโรคระบาด ไม่มีผู้รับซื้อผลผลิต ถูกพ่อค้าคนกลางเอาเปรียบ สภาพภูมิอากาศ ต้นทุนการผลิตสูง เจ้าของที่ดินยกเลิกการให้เช่าที่ดิน ถูกลักขโมยผลผลิต ผลผลิตไม่มีคุณภาพขาดแรงงานในการทำเกษตรกรรม ถูกทางราชการเวนคืนที่ดิน เกิดอัคคีภัยทำให้ผลผลิตเสียหาย เป็นปัจจัยที่ทำให้ผู้ให้ข้อมูลค้างชำระหนี้เงินกู้ในระดับน้อย และปัจจัยด้านพนักงานธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรเช่น การชำระหนี้ที่ถี่เกินไปจนมากเกินไป การเก็บเงินงวดธนาคาร ไม่ถี่ล้าบวบ

Title	Clients' Repayment to the Bank for Agriculture and Agricultural Cooperatives, Maejo Branch, Chiang Mai
Author	Mr.Phirachap Phonyium
Degree of	Master of Arts in Development Administration
Advisory Committee Chairperson	Associate Professor Dr. Weerapon Thongma

ABSTRACT

The objectives of this study were to find out 1) personal, social and economic characteristics of farmer clients of the Bank for Agriculture and Agricultural Cooperatives, Maejo Branch, Chiang Mai, and 2) factors affecting their delay in repayment. The data was collected from 73 farmer clients who haven't repaid the loan to the bank and analyzed by the use of the Statistical Package for Social Sciences/Personal Computer (SPSS/PC⁺).

The study revealed that the majority of the respondents were male, married, 52.60 years old on average, had completed a lower secondary school, had an average of 4 household members, and an average income of 100,815.07 Baht per year. The factors affecting the farmer clients' repayment of outstanding loans to the bank at a low level were the clients themselves and external factors while the bank's officials affected the clients' repayment at a lowest level.

กิตติกรรมประกาศ

ปัญหาพิเศษฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดีเนื่องจากได้รับความกรุณาจากประธานกรรมการที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. วีระพล ทองมา และคณะกรรมการที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.สุนิลา ทนุผล และอาจารย์ทรงศักดิ์ ภู่น้อย ที่ได้ให้ความรู้ คำแนะนำ ตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ เป็นอย่างดี ตลอดจนคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ร่วมกันถ่ายทอดวิชาความรู้ให้กับผู้วิจัยตลอดระยะเวลาที่ศึกษา

ขอขอบพระคุณสมาชิกธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาแม่โจ้ทุกท่านที่ได้เสียสละเวลาอันมีค่ายิ่งในการให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถามเพื่อเป็นข้อมูลในการศึกษาวิจัย รวมทั้งผู้บริหารธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สำนักงานจังหวัดเชียงใหม่ และธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาแม่โจ้ ที่ช่วยให้แนวคิดและข้อเสนอแนะต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการทำวิจัยในครั้งนี้ และขอบคุณเพื่อนร่วมงาน เพื่อนนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาบริหารการพัฒนาทุกท่านที่ห่วงใยและเป็นกำลังใจที่ดีเสมอมา

ผู้วิจัยขอบพระคุณ พ่อแม่พี่น้องญาติมิตร ทุกคนที่ได้ให้กำลังใจในการศึกษาและทำวิจัย รวมทั้งคุณผ่องพรรณ พลเยี่ยม ผู้เป็นภรรยา และลูกทั้งสองคน คือ เด็กหญิงนันท์ชญา พลเยี่ยม และเด็กชายพีรัช พลเยี่ยม ที่ให้ความช่วยเหลือ เป็นกำลังใจ อันสำคัญยิ่ง ที่ช่วยให้การทำปัญหาพิเศษเล่มนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี

พีระชาติ พลเยี่ยม

ธันวาคม 2548

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	(3)
ABSTRACT	(4)
กิตติกรรมประกาศ	(5)
สารบัญเรื่อง	(6)
สารบัญตาราง	(8)
สารบัญภาพ	(9)
บทที่ 1 บทนำ	1
ปัญหาการวิจัย	2
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
ขอบเขตและข้อจำกัดของการวิจัย	4
นิยามศัพท์	4
บทที่ 2 การตรวจเอกสารที่เกี่ยวข้อง	5
การดำเนินงานของธนาคารเพื่อการเกษตร และสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.)	5
หลักการบริหารและดำเนินงานสินเชื่อ	16
การดำเนินงานสินเชื่อในรูปแบบโครงการ	20
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับสินเชื่อ	33
ภาคสรุป	40
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย	41
สถานที่ดำเนินการวิจัย	41
ผู้ให้ข้อมูล	41
ตัวแปรและการวัดตัวแปร	42
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	43
การทดสอบเครื่องมือ	43
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	44
การวิเคราะห์ข้อมูล	45
ระยะเวลาในการวิจัย	45

บทที่ 4	ผลการวิจัยและวิจารณ์	หน้า 46
ตอนที่ 1	ลักษณะส่วนบุคคลและเศรษฐกิจของเกษตรกรลูกค้า ที่ค้างชำระหนี้เงินกู้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การ เกษตร สาขาแม่โจ้ จังหวัดเชียงใหม่	46
ตอนที่ 2	ปัจจัยที่ทำให้ผู้ให้ข้อมูลค้างชำระหนี้เงินกู้ธนาคารเพื่อ การเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาแม่โจ้ จังหวัด เชียงใหม่	51
บทที่ 5	สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	58
	สรุปผลการวิจัย	58
	ข้อเสนอแนะ	59
บรรณานุกรม		61
ภาคผนวก		63
	ภาคผนวก ก แบบสอบถาม	64
	ภาคผนวก ข ประวัติผู้วิจัย	70

สารบัญตาราง

ตาราง

หน้า

1	จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล และเศรษฐกิจ	49
2	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผู้ให้ข้อมูลที่ระบุปัจจัยด้าน เกษตรกรรม	53
3	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผู้ให้ข้อมูลที่ระบุปัจจัยด้าน ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร	55
4	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผู้ให้ข้อมูลที่ระบุปัจจัยภายนอก	57

สารบัญภาพ

ภาพ		หน้า
1	แสดงโครงสร้างธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.)	11
2	แสดงโครงสร้างตำแหน่งของสาขา ธ.ก.ส. สาขานาคใหญ่	13

บทที่ 1

บทนำ

ประเทศไทยได้พัฒนาเศรษฐกิจและสังคมหลาย ๆ ด้านมาแล้ว เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบระหว่างภาคอุตสาหกรรมกับภาคเกษตรกรรมแล้ว ปรากฏว่าภาคอุตสาหกรรมมีอัตราการขยายตัวสูงกว่าภาคเกษตรกรรม ตลอดระยะเวลาตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 ถึงฉบับที่ 8 เมื่อพิจารณาเฉพาะภาคเกษตรกรรมนับว่าเป็นฐานรากที่มีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจไทยเป็นอย่างมาก กล่าวคือ ภาคเกษตรกรรมเป็นภาคที่ดูดซับแรงงานมากที่สุดในระบบเศรษฐกิจไทยปัจจุบัน เนื่องจากร้อยละ 63.46 ของแรงงานทั่วประเทศมีอาชีพในภาคเกษตรกรรมโดยตรง และเมื่อรวมแรงงานภายใต้กิจกรรมที่เกี่ยวข้องเนื่องจากภาคเกษตรกรรมแล้ว จะมีแรงงานที่พึ่งพาอาชีพเกษตรเป็นหลัก และเป็นส่วนใหญ่ของประเทศ (สุเนตร พลโฮม, 2541: 1) ในด้านโครงสร้างการส่งออกของประเทศ พบว่าในปี 2539 ข้อมูลจากธนาคารแห่งประเทศไทย สิ้นสุด ณ ธันวาคม 2539 ประเทศไทยมีรายได้จากการส่งออกมีมูลค่า 1,412,111 ล้านบาทในจำนวนนี้เป็นการส่งออกสินค้าภาคเกษตรกรรม จำนวน 167,131 ล้านบาท หรือประมาณร้อยละ 11.83 ของมูลค่าส่งออกทั้งหมด แสดงว่าผลผลิตจากภาคเกษตรกรรมของไทยนอกจากจะเป็นอาหารสำหรับคนในชาติแล้วยังเป็นอาหารสำหรับเลี้ยงประชากรของโลกด้วย

ประชากรที่ประกอบอาชีพการเกษตรส่วนใหญ่มีฐานะยากจน ดังนั้นการประกอบการผลิตจึงต้องอาศัยเงินทุนจากแหล่งต่าง ๆ โดยการกู้ยืมเงินทั้งแหล่งสินเชื่อที่เป็นสถาบันการเงินหรือสินเชื่อจากตลาดเงินในระบบ และแหล่งสินเชื่อที่ไม่เป็นสถาบันการเงิน หรือสินเชื่อจากตลาดเงินนอกระบบ ก่อนปี พ.ศ. 2509 สินเชื่อการเกษตรของประเทศไทยเป็นไปอย่างไม่มีระบบ และมีอัตราการขยายตัวค่อนข้างต่ำ และผลตอบแทนจากการประกอบการเกษตรไม่สามารถตอบสนองให้แก่เกษตรกรได้โดยทั่วกัน และเหตุผลที่จำเป็นจะต้องดำเนินงานโดยเร่งด่วนเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรให้ได้รับบริการอย่างเหมาะสมและทั่วถึง รัฐบาลจึงได้เสนอพระราชบัญญัติเพื่อจัดตั้งธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) และให้เริ่มดำเนินงานตั้งแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน 2509 จนถึงปัจจุบัน โดยสามารถให้บริการสินเชื่อแก่เกษตรกรจำนวนทั้งหมดครอบคลุมทั่วประเทศ

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) เป็นธนาคารเฉพาะกิจของรัฐบาล ที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร พ.ศ. 2509 มีฐานะเป็นรัฐวิสาหกิจสังกัดกระทรวงการคลัง จัดตั้งขึ้นจากการยกเลิกธนาคารเพื่อการสหกรณ์ ธ.ก.ส.

มีวัตถุประสงค์ให้ความช่วยเหลือทางการเงิน ส่งเสริมอาชีพการเกษตร หรือการดำเนินงานของ เกษตรกร กลุ่มเกษตรกร หรือสหกรณ์การเกษตร ตลอดจนส่งเสริมอาชีพอื่นที่เกี่ยวข้องในการเกษตร เพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่ครอบครัวเกษตรกร ทั้งให้บริการรับ – ผ่าเงิน ถอนเงิน เช่นเดียวกับธนาคาร พาณิชย์ทั่วไป

ดังนั้น เพื่อให้การช่วยเหลือทางการเงิน โดยเฉพาะการให้สินเชื่อแก่ เกษตรกรลูกค้ามีประสิทธิภาพ รวมทั้งให้ธนาคารมีสภาพคล่องทางการเงินเพื่อเป็นเงินทุนสำหรับ ช่วยเหลือแก่เกษตรกรลูกค้ารายอื่น หรือเพื่อให้การบริการสินเชื่อทั่วถึงและมีวินัยการชำระเงินคืนที่ ดีด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงปัจจัยต่าง ๆ ปัญหา อุปสรรค ที่ทำให้เกษตรกรลูกค้า ค้างชำระหนี้เงินกู้ธนาคาร เพื่อเป็นข้อมูลในการกำหนดนโยบายสินเชื่อ และแนวทางในการ วางแผนการดำเนินงาน เพื่อให้ได้มาซึ่งการส่งชำระคืนของลูกค้าที่ค้างชำระหนี้เงินกู้ของธนาคาร เพื่อการเกษตรและ สหกรณ์การเกษตร (ร.ก.ส.) สาขาแม่โจ้ จังหวัดเชียงใหม่ ต่อไป

ปัญหาการวิจัย

รัฐบาลได้มีนโยบายปรับปรุงประสิทธิภาพของรัฐวิสาหกิจ โดยแนวทางแรก เป็นการแปรรูปรัฐวิสาหกิจให้เอกชนเข้ามาบริหารมากขึ้น ซึ่งมีรัฐวิสาหกิจซึ่งเข้าข่ายแปรรูปอยู่ ประมาณ 20 แห่ง แนวทางที่สองเป็นการปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารรัฐวิสาหกิจ พร้อมทั้ง จะมีการผ่อนคลายการควบคุมของภาครัฐและโอนอำนาจการตัดสินใจในการบริหารงานไปให้ คณะกรรมการรัฐวิสาหกิจ และฝ่ายจัดการระดับสูงของรัฐวิสาหกิจมากขึ้น

กระทรวงการคลังจึงได้เริ่มโครงการรัฐวิสาหกิจที่ดีขึ้น เมื่อปี พ.ศ. 2534 จนถึง ปัจจุบันโดยได้กำหนดหลักเกณฑ์การคัดเลือกรัฐวิสาหกิจที่ดี ซึ่งเป็นหลักเกณฑ์ที่จำกัดเฉพาะ ทางด้านการเงินเท่านั้น ต่อมาเมื่อวันที่ 5 มกราคม พ.ศ. 2536 คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้มีการ ปรับปรุงการดำเนินงานของรัฐวิสาหกิจในส่วนที่เกี่ยวข้องกับนโยบายการบริหารรัฐวิสาหกิจทุก 2 ปี กระทรวงการคลังจึงได้ประสานงานกับธนาคารโลก ให้ส่งผู้เชี่ยวชาญมาช่วยศึกษาในเรื่องการ ประเมินผลดังกล่าวถึงปี พ.ศ. 2537 ใช้เวลาศึกษา 1 ปี จึงสามารถปรับปรุงระบบประเมินผลให้ มี ความชัดเจนขึ้นโดยมีหลักการสำคัญ คือ การประเมินผลการดำเนินงานรัฐวิสาหกิจ และการ ประเมินผู้บริหารระดับสูง จะใช้ตัวแปรชุดเดียวกัน ทุกรัฐวิสาหกิจต้องอยู่ในระบบประเมินผลนี้ ไม่ว่าจะเป็นรัฐวิสาหกิจที่ดีหรือไม่ และให้มีการควบคุมผลงานของรัฐวิสาหกิจ กับกำหนดให้มี แรงจูงใจตามระดับผลงาน ระบบประเมินผลดังกล่าวได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี เมื่อ

วันที่ 20 มิถุนายน 2538 ธ.ก.ส. เป็นหนึ่งในทูลรัฐวิสาหกิจที่จะเข้าสู่ระบบนี้ โดยรัฐบาลได้เริ่มประเมินผลการดำเนินงาน ธ.ก.ส. ในปีบัญชี 2539

จากนโยบายดังกล่าว ธ.ก.ส. สาขาแม่โจ้ ซึ่งมีเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนเป็นลูกค้าอยู่จำนวน 4,859 ราย ในจำนวนนี้ มีเกษตรกรลูกค้าที่ยังทำธุรกิจอยู่กับ ธ.ก.ส. สาขาแม่โจ้ เพียง 3,953 ราย (ข้อมูล ณ 31 ม.ค. 2545) โดยได้แบ่งให้พนักงานพัฒนาธุรกิจของ ธ.ก.ส. สาขาแม่โจ้ที่มีอยู่จำนวน 5 อัตรา (ไม่รวมพนักงานพัฒนาธุรกิจที่ทำหน้าที่หัวหน้าหน่วยอำเภอ) ดูแลเกษตรกรลูกค้าแบ่งแยกตามท้องที่แต่ละตำบล จากระบบการให้บริการของพนักงานพัฒนาธุรกิจ ธ.ก.ส. สาขาแม่โจ้ทำให้ลูกค้าต้องเข้ามาติดต่อกับพนักงานที่ดูแลในเขตท้องที่ของตนเอง และเกษตรกรลูกค้าที่ยังทำธุรกิจอยู่กับ ธ.ก.ส. สาขาแม่โจ้จะจ่ายเงินที่ค้างชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. สาขาแม่โจ้ มากน้อยขนาดไหน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การค้างชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกรลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาแม่โจ้ จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. เพื่อพหุคูณลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ ของเกษตรกรลูกค้าที่ค้างชำระหนี้เงินกู้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาแม่โจ้ จังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อทราบถึงปัจจัยที่ทำให้เกษตรกรลูกค้าค้างชำระหนี้เงินกู้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาแม่โจ้ จังหวัดเชียงใหม่ ตามการรับรู้ของผู้ให้ข้อมูล

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. พนักงานพัฒนาธุรกิจของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาแม่โจ้ สามารถนำผลการวิจัยไปเป็นแนวทางในการปรับแผนการดำเนินงานเกี่ยวกับสินเชื่อของธนาคารเพื่อให้ได้มาซึ่งการชำระหนี้เงินกู้ของลูกค้าที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
2. ผู้จัดการสาขา ผู้ช่วยผู้จัดการสาขาด้านพัฒนาธุรกิจ และหัวหน้าหน่วยอำเภอสามารถนำผลการวิจัยใช้เป็นแนวทางประกอบในการวางแผนปรับปรุงการให้บริการในด้านสินเชื่อของ ธ.ก.ส. สาขาแม่โจ้

ขอบเขตและข้อจำกัดของการวิจัย

ขอบเขต

ผู้ให้ข้อมูลคือ เกษตรกรลูกค้าที่ค้างชำระหนี้เงินกู้ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) สาขาแม่โจ้ จังหวัดเชียงใหม่ เฉพาะในเขตตำบลหนองหาร และตำบลป่าไผ่ ทั้งหมด จำนวน 73 คน

ข้อจำกัด

1. ข้อมูลในการวิจัยในครั้งนี้อาศัยแบบสอบถามเป็นเครื่องมือ เนื่องจากผู้ให้ข้อมูลได้ให้ข้อมูลตามการรับรู้ของผู้ให้ข้อมูลแต่ละคน ซึ่งอาจจะทำให้ข้อมูลที่ได้มีความคลาดเคลื่อนบ้าง โดยเฉพาะคำถามในแบบสอบถามไม่กระชับชัดเจน จะเป็นเหตุให้ผู้ให้ข้อมูลตีความหมายที่แตกต่างกัน
2. การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลช่วงเดือนพฤศจิกายน ถึง ธันวาคม พ.ศ. 2546 เท่านั้น ซึ่งในช่วงระยะเวลาอื่น อาจไม่เป็นไปตามข้อมูลที่เก็บรวบรวมข้อมูลในระยะเวลาอื่น เช่น จำนวนของเกษตรกรลูกค้าที่ค้างชำระหนี้เงินกู้ของธนาคารเพื่อการเกษตร และสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) สาขาแม่โจ้ จังหวัดเชียงใหม่ อาจเปลี่ยนแปลงไป เป็นต้น

นิยามศัพท์

- เงินกู้** หมายถึง เงินที่ยืมโดยมีดอกเบี้ย (ราชบัณฑิตยสถาน, 2539: 209)
- เงินเชื่อ** หมายถึง เงินที่ติดค้างอยู่ ไม่ต้องชำระทันทีเมื่อซื้อขายโดยเชื่อถือซึ่งกันและกัน (ราชบัณฑิตยสถาน, 2539: 209)
- ลูกค้า** หมายถึง ผู้ซื้อ, ผู้อุดหนุนเนื่องด้วยธุรกิจ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2539: 738)
- ปัจจัย** หมายถึง เหตุที่เกิดขึ้นแล้วส่งผลกระทบถึงการค้างชำระหนี้เงินกู้ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2539: 738) ในที่นี้หมายถึง เหตุที่เกิดขึ้นแล้วส่งผลกระทบถึงการค้างชำระหนี้เงินกู้

บทที่ 2

การตรวจเอกสารที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตรวจเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี ผลงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดความกระจ่างชัดในปัญหาและการดำเนินการวิจัยได้ถูกต้องแม่นยำ โดยครอบคลุมประเด็นเนื้อหาการวิจัยดังต่อไปนี้

การดำเนินงานของธนาคารเพื่อการเกษตร และสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.)

เมื่อรัฐบาลได้ตั้งธนาคารเพื่อการสหกรณ์ขึ้น ปี พ.ศ. 2490 เพื่อทำหน้าที่เป็นแหล่งเงินทุนอำนวยสินเชื่อ แก่สหกรณ์ทั้งหลาย ที่มีอยู่ในประเทศไทยขณะนั้น ธนาคารเพื่อการสหกรณ์ ดำเนินงานให้กู้เงินแก่สหกรณ์มาจนถึง พ.ศ. 2509 รัฐบาลจึงได้พิจารณาจัดตั้งธนาคารขึ้นใหม่เพื่อทำหน้าที่แทนธนาคารเพื่อการสหกรณ์ โดยมีเหตุผลดังนี้

- ธนาคารเพื่อการสหกรณ์ไม่มีอำนาจในการให้เงินกู้แก่เกษตรกร ที่ไม่ใช่สมาชิกสหกรณ์ซึ่งมีอยู่เป็นจำนวนมาก
- ธนาคารเพื่อการสหกรณ์ไม่ได้ทำหน้าที่ในการพิจารณาค้ำกู้
- ธนาคารเพื่อการสหกรณ์ไม่ได้ทำหน้าที่ให้สินเชื่อแบบกำกับแนะนำ และยังไม่มียุทธศาสตร์ใดทำหน้าที่นี้ได้
- การดำเนินงานและองค์การของธนาคารเพื่อการสหกรณ์ ยังไม่ได้รับการรับรองจากต่างประเทศจึงเป็นเหตุให้กำลังเงินธนาคารไม่เพียงพอ

ด้วยเหตุผลดังกล่าว รัฐบาลจึงได้จัดตั้ง ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2509 โดยให้เป็นสถาบันระดับชาติมีฐานะเป็นรัฐวิสาหกิจสังกัดกระทรวงการคลังทำหน้าที่อำนวยสินเชื่อให้แก่เกษตรกรอย่างกว้างขวาง ทั้งในด้านเกษตรกรโดยตรงและสถาบันเกษตรกร โดยมีวัตถุประสงค์และมีอำนาจการทำกิจการภายในขอบเขต (พระราชบัญญัติธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร พ.ศ. 2509 ฉบับที่ 5 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2542, 2542: 4-6) ดังนี้

1. ให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่เกษตรกร กลุ่มเกษตรกรหรือสหกรณ์การเกษตร
สำหรับการ

1.1 ประกอบอาชีพเกษตรกรรมหรืออาชีพที่เกี่ยวข้องกับเกษตรกรรม
1.2 ประกอบอาชีพอย่างอื่นเพื่อเพิ่มรายได้
1.3 พัฒนาความรู้ในด้านเกษตรกรรมหรืออาชีพอย่างอื่นเพื่อเพิ่มรายได้หรือ
พัฒนาคุณภาพชีวิตของเกษตรกรหรือครอบครัวของเกษตรกร

1.4 ดำเนินกิจการตามโครงการที่เป็นการส่งเสริมหรือสนับสนุนการประกอบ
เกษตรกรรม ซึ่งเป็นการดำเนินการร่วมกับผู้ประกอบการ เพื่อเพิ่มรายได้หรือพัฒนาคุณภาพชีวิต
ของเกษตรกรหรือครอบครัวของเกษตรกร

2. ประกอบธุรกิจอื่นอันเป็นการส่งเสริมหรือสนับสนุนการประกอบเกษตรกรรม

จากการที่ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ได้ให้ความ
ช่วยเหลือทางการเงินแก่เกษตรกรนั้น ธ.ก.ส. จึงต้องมีอำนาจที่สามารถกระทำการต่าง ๆ
เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังนี้

ธนาคารมีอำนาจกระทำการภายในขอบเขตแห่งวัตถุประสงค์ดังนี้

1. ให้เงินกู้แก่เกษตรกร กลุ่มเกษตรกร หรือสหกรณ์การเกษตร
2. กำประกันเงินกู้ที่บุคคลดังกล่าวใน 1 กู้จากสถาบันการเงินอื่นทั้งนี้ ตามที่
กำหนดไว้ในข้อบังคับของธนาคาร
3. จัดหาเงินทุนเพื่อใช้ในการดำเนินงานของธนาคาร
4. จัดให้ได้มา ถือกรรมสิทธิ์หรือทรัพย์สิน ครบครอง เช่าหรือให้เช่า เช่าซื้อ
หรือให้เช่าซื้อ โอนหรือรับโอนสิทธิการเช่าหรือสิทธิการเช่าซื้อ จำนองหรือรับจำนอง จำนำหรือ
รับจำนำ ขายหรือจำหน่ายด้วยวิธีอื่นใด ซึ่งสังหาริมทรัพย์หรืออสังหาริมทรัพย์
1. รับฝากเงินที่ต้องจ่ายคืนเมื่อทวงถามหรือเมื่อสิ้นระยะเวลาอันมีกำหนด
2. ให้กู้เงินหรือออกหนังสือค้ำประกันให้แก่ผู้ฝากเงินหรือบุคคลใดภายในวงเงิน
ที่ฝากไว้กับธนาคารโดยใช้เงินฝากเป็นประกัน ความในวรรคหนึ่ง มิให้ใช้บังคับในกรณีที่ผู้ฝากเงิน
เป็นธนาคารพาณิชย์ตามกฎหมายว่าด้วยการธนาคารพาณิชย์
3. ออก ซื้อ หรือขายตั๋วเงินหรือตราสารเปลี่ยนมืออื่นใด รวมทั้ง เก็บเงินตามตั๋ว
เงินหรือตราสารเปลี่ยนมือดังกล่าว

4. มีบัญชีเงินฝากไว้กับสถาบันการเงินอื่นเท่าที่จำเป็นแก่การดำเนินธุรกิจของธนาคาร
5. ซื้อหลักทรัพย์ของรัฐบาล เช่น พันธบัตรหรือตั๋วเงินคลัง ตามที่คณะกรรมการเห็นสมควร
6. เรียกเก็บดอกเบี้ยเงินกู้ ค่าธรรมเนียมเกี่ยวกับการให้กู้เงินหรือค้ำประกันเงินกู้ และค่าบริการอื่น ๆ
7. เป็นตัวแทนของส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจเพื่อจ่าย เรียกเก็บหรือรับชำระค่าที่ดิน ค่าเช่าอาคารลงทุน ค่าบริการ ค่าธรรมเนียม หรือเงินประเภทอื่นตามที่ส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจได้มอบหมายให้ธนาคารจ่าย เรียกเก็บ หรือรับชำระจากบุคคลหนึ่งบุคคลใด หรือเป็นตัวแทนของบุคคลอื่นเพื่อดำเนินการดังกล่าวได้โดยต้องเป็นไปตามข้อบังคับของธนาคาร
8. รับฝากเงินเพื่อสงเคราะห์ชีวิตของเกษตรกรและครอบครัวของเกษตรกร ตามกำหนดในข้อบังคับของธนาคารที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี
9. ร่วมดำเนินการตามโครงการชดเชยความเสียหายแก่เกษตรกรจากภัยธรรมชาติ ในการประกอบเกษตรกรรม ตามระเบียบของทางราชการ
10. จัดตั้งบริษัทจำกัด หรือบริษัทมหาชนจำกัด เพื่อประกอบธุรกิจเกี่ยวกับเกษตรกรรม หรือธุรกิจที่เป็นประโยชน์โดยตรงแก่กิจการของธนาคาร โดยได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี
11. ร่วมลงทุนกับนิติบุคคลที่มีวัตถุประสงค์ เพื่อประกอบเกษตรกรรมตามที่คณะกรรมการเห็นสมควร โดยได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี
12. จัดให้มีการสงเคราะห์ตามสมควรแก่ผู้จัดการ พนักงาน ลูกจ้าง หรือผู้ซึ่งพ้นจากการเป็นผู้จัดการ พนักงาน หรือลูกจ้างของธนาคาร และครอบครัวของบุคคลดังกล่าว
13. กระทำกิจการอย่างอื่นบรรดาที่เกี่ยวกับหรือเกี่ยวเนื่องในการจัดให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ของธนาคาร ตามที่คณะกรรมการเห็นสมควร โดยได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี

วิสัยทัศน์ (vision)

วิสัยทัศน์ หมายถึง ภาพชัดเจนที่มองอนาคตสะท้อนความปรารถนา ความใฝ่ฝัน และความตั้งใจที่จะไปให้ถึงภาพนั้นด้วยความเชื่อมั่นว่าจะสามารถไปถึงได้ (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2541: 65) ดังนั้น ทุกองค์กรต้องมีวิสัยทัศน์ขององค์กรเพื่อที่จะทราบว่าจะเดินทางไปทิศทางใด ซึ่ง ธ.ก.ส. ก็เช่นเดียวกัน โดยวิสัยทัศน์ดังกล่าวเป็นที่ยอมรับของพนักงานทุกระดับ คือ

“ธ.ก.ส. จะเป็นธนาคารเพื่อการพัฒนาชนบทชั้นนำในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก โดย มุ่งเน้นการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน ควบคู่กับการส่งเสริมการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ และการดูแลสิ่งแวดล้อมแบบยั่งยืน”

ดังนั้น เพื่อให้องค์กรบรรลุวัตถุประสงค์ตามวัตถุประสงค์และวิสัยทัศน์ของ ธ.ก.ส. จึงต้องกำหนดภารกิจของหน่วยงานขึ้น เพื่อให้พนักงานรับทราบและยึดถือเป็นแนวปฏิบัติ โดย ธ.ก.ส. ได้กำหนดภารกิจ (ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร, 2544: 6) ดังนี้

ภารกิจ (mission)

1. ดำรงบทบาทการเป็นสถาบันการเงินเพื่อการพัฒนา (development bank)
2. ให้บริการทางการเงินที่ครบวงจรโดยมุ่งเน้นปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิต และสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม (value added) ของสินค้าและบริการในชนบท
3. ส่งเสริมให้มีการเชื่อมโยงเครือข่ายทางด้านการผลิตและการตลาดเพื่อ ประโยชน์ของเกษตรกรและประชาชนผู้ด้อยโอกาสในฐานะรากของระบบเศรษฐกิจ
4. สนับสนุนกระบวนการเรียนรู้ในชนบทเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน

จากวิสัยทัศน์ (vision) พันธกิจ (mission) และการวิเคราะห์สถานการณ์ของ ธ.ก.ส. ดังกล่าวข้างต้น สามารถวิเคราะห์เป็นบทบาทหน้าที่สำคัญของธนาคารได้ 3 ด้าน (ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร, 2544: 6) คือ

1. บทบาทในการแก้ไขความยากจนของประชาชนในชนบท โดยการเป็นสถาบัน การเงินที่ให้บริการทางการเงินที่ครบวงจร และเป็นแหล่งเงินทุนของลูกค้าและชุมชนในชนบทที่ มุ่งเน้นปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิตและสร้างชีวิตทางเศรษฐกิจ ในขณะเดียวกันก็สร้างระบบ ปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพในการให้บริการแนะนำช่วยเหลือแก่ลูกค้าและชุมชนให้สามารถแก้ไข ปัญหาความยากจนและสร้างความมั่นคงในการประกอบอาชีพ
2. บทบาทของการเป็นผู้ประสานการพัฒนาชนบท โดยส่งเสริมให้มีการเชื่อมโยง เครือข่ายทางด้านการผลิตและการตลาดเพื่อประโยชน์ของลูกค้าและชุมชนในฐานะรากของระบบ เศรษฐกิจให้สามารถพึ่งตนเองในลำดับแรกและพัฒนาเครือข่ายพันธมิตรทางเศรษฐกิจที่มีอำนาจ ต่อรองสูงในการสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจในลำดับถัดไป

3. บทบาทของการเป็นผู้สนับสนุนให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ในชนบท และการส่งเสริมปัญหาท้องถิ่นที่สอดคล้องกับภูมิปัญญาภายนอกได้อย่างสอดคล้องกลมกลืนกันเพื่อช่วยให้เกษตรกรถูกค้าปรับตัวและยกระดับคุณภาพชีวิตให้สูงขึ้นสู่ความเป็นเกษตรกรที่ทันสมัยสามารถพึ่งตนเองได้ในทุกสถานการณ์ ซึ่งจะเอื้ออำนวยต่อการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนในลำดับถัดไป

จากบทบาทและภารกิจใหม่ของ ธ.ก.ส. ที่ต้องดำเนินงานในการเป็นธนาคารพัฒนาชนบทเพื่อให้สามารถบรรลุในอุดมการณ์และพันธกิจดังกล่าวข้างต้น กลยุทธ์ธุรกิจของ ธ.ก.ส. จะต้องดำเนินการ (ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร, 2544: 7) ดังนี้

1. การเร่งรัดฟื้นฟูเกษตรกรผู้พักชำระหนี้ คือ การช่วยเหลือเกษตรกรถูกค้าที่ประสบปัญหาภาระหนี้หนักให้กำลังใจในการประกอบอาชีพต่อไป เพื่อให้สามารถปรับปรุงและฟื้นฟูการผลิตของตนเองให้สามารถสร้างรายได้เพิ่มขึ้นและสามารถชำระหนี้สินได้ในที่สุด

2. การสนับสนุนความเข้มแข็งของกองทุนหมู่บ้าน คือ การเข้าไปช่วยเหลือและสนับสนุนให้การดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านให้มีประสิทธิภาพสูงสุด และเป็นประโยชน์ต่อประชาชนตามที่กองทุนร้องขอ

3. การสนับสนุนการตลาดเพื่อชุมชน คือ การสนับสนุนให้เกษตรกรรวมตัวกันจัดตั้งสหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาด เพื่อทำหน้าที่ด้านการตลาดปัจจัยการผลิตและตลาดผลผลิตเป็นการสร้างอำนาจการต่อรองทางการตลาดของเกษตรกร

4. การส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนรวมถึงนโยบายหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ คือ การสนับสนุนส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชนต่อยอดจากการจัดทำแผนแม่บทชุมชนร่วมกับสถาบันท้องถิ่น ด้วยการปรับกระบวนการให้สินเชื่อเป็นสินเชื่อระยะยาวเพื่อการลงทุนสำหรับวิสาหกิจหรือร่วมทุนกับวิสาหกิจชุมชนในลักษณะการซื้อหุ้นเพิ่มทุน

5. การสนับสนุนการจัดทำแผนแม่บทชุมชนในระดับตำบล คือ การสนับสนุนให้พนักงานมีส่วนร่วมกับชุมชนและเครือข่ายหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ ภาคประชาชน และเอกชนจัดทำแผนแม่บทชุมชนโดยยึดเป้าหมายหลักที่จะฟื้นฟูและพัฒนาอาชีพเกษตรกรถูกค้าระหว่างการพักชำระหนี้

6. การพัฒนาฐานข้อมูลทางการเกษตรและผลิตภัณฑ์ระดับตำบล คือ การพัฒนาฐานข้อมูลพืชผลการเกษตรที่สำคัญและผลิตภัณฑ์หลักของตำบลชุมชนเพื่อให้ประชาชน ชุมชนชนบท ส่วนงานที่เกี่ยวข้อง ธ.ก.ส. และรัฐบาลนำไปใช้ในการตัดสินใจเพื่อการวางแผนในการปรับกลยุทธ์การดำเนินงานตามนโยบายของรัฐบาลที่ถูกต้อง และทันเวลา

7. การสนับสนุนสถาบันท้องถิ่น คือ การดำเนินงานเชื่อมโยงกับสถาบันการเงินท้องถิ่นในลักษณะเป็นแหล่งดูดซับ หรือเสริมสภาพคล่องตลาดเงินชนบท

8. การส่งเสริมและสนับสนุน ผู้ประกอบการรายย่อยในชนบท คือ การให้บริการสินเชื่อแก่ผู้ประกอบการรายย่อยในชนบทเพื่อให้มีสภาพคล่องทางการเงินและสามารถประกอบธุรกิจของตนเองต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ปัจจุบัน ธ.ก.ส. มีการจัดโครงสร้างองค์การในลักษณะของการกระจายอำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบ แบ่งส่วนงานปฏิบัติการเป็นลำดับ โดยมีโครงสร้างการแบ่งกลุ่มงานในส่วนของดังนี้

1. ระดับฝ่าย จำนวน 14 ฝ่าย
2. ระดับกอง จำนวน 50 กอง
3. ระดับกลุ่ม จำนวน 5 กลุ่ม
4. ระดับสาขา ประกอบด้วย
 - 4.1 สำนักงาน ธ.ก.ส. จังหวัด จำนวน 74 สำนักงาน
 - 4.2 ตลาดกลาง จำนวน 2 แห่ง
 - 4.3 สาขาขนาดใหญ่ จำนวน 441 สาขา
 - 4.4 สาขาขนาดเล็ก จำนวน 54 สาขา
 - 4.5 สาขาขนาดเล็กพิเศษ จำนวน 27 สาขา
 - 4.6 กองทุนธนาคารอิสลาม จำนวน 66 แห่ง
 - 4.7 สาขาย่อย จำนวน 69 สาขา
 - 4.8 หน่วยอำเภอ จำนวน 828 หน่วย
 - 4.9 หน่วยบริการ จำนวน 34 หน่วย

ภาพ 1 แสดงโครงสร้างธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.)
แหล่งที่มา: ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (2546: 18)

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) สาขาแม่โจ้ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ เป็นหน่วยงานหนึ่งที่อยู่ภายใต้การดูแลของสำนักงาน ธ.ก.ส. จังหวัดเชียงใหม่ และสำนักงาน ดังภาพที่ 2 ซึ่งมีพื้นที่รับผิดชอบในเขตอำเภอสันทราย จำนวน 12 ตำบล คือ ตำบลแม่แฝก, ตำบลแม่แฝกใหม่, ตำบลหนองหาร, ตำบลหนองจ่อม, ตำบลป่าไผ่, ตำบลสันป่าเป้า ตำบลสันทรายน้อย, ตำบลสันทรายหลวง, ตำบลสันนาเม็ง, ตำบลเมืองเส้น, ตำบลสันพระเนตร และตำบลหนองແພ່ງ โดยธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) สาขาแม่โจ้ มีการแบ่งงานภายใน ตามโครงสร้างของธนาคาร ดังภาพที่ 3 ปัจจุบันมีบุคลากรในสังกัดจำนวน 17 คน แบ่งเป็น พนักงาน 16 คน และลูกจ้าง 1 คน

ปัจจุบันธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ได้ให้บริการแก่ลูกค้าดังนี้

1. ด้านสินเชื่อ

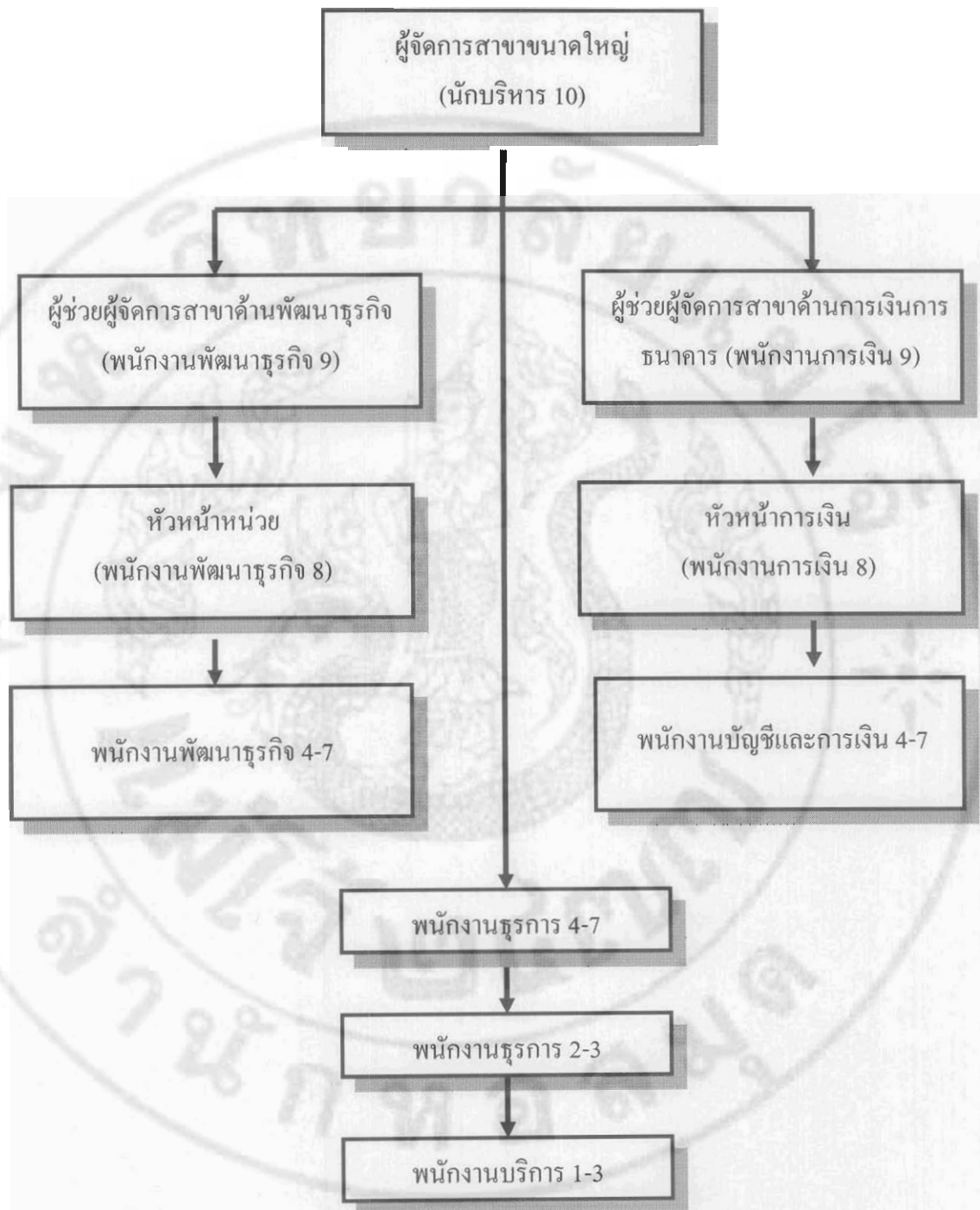
- 1.1 การให้สินเชื่อด้านเกษตรกรรมรายคน
- 1.2 การให้สินเชื่อรายสถาบันการเกษตร
- 1.3 การให้สินเชื่อเพื่อการประกอบอาชีพเกษตรกรรม
- 1.4 การให้สินเชื่อนอกภาคการเกษตร
- 1.5 การให้สินเชื่อวิสาหกิจชุมชน
- 1.6 การให้สินเชื่อด้านอื่น ๆ

2. ด้านเงินฝากและบริการต่อเนื่อง

2.1 บัญชีเงินฝากกระแสรายวัน

เป็นประเภทจ่ายคืนเมื่อทวงถาม ที่ใช้เช็คในการถอนเงิน ชนิดไม่มีดอกเบียเงินฝาก กำหนดจำนวนเงิน เปิดบัญชีเงินฝาก ไม่ต่ำกว่า 10,000 บาท การฝากครั้งต่อ ๆ ไปจะฝากจำนวน เท่าใดก็ได้ การถอนเงิน ต้องมีเงินเหลือคงไว้ในบัญชี ไม่น้อยกว่า 200 บาท

โครงสร้างตำแหน่งของสาขา ร.ก.ส. ขนาดใหญ่ (Main Branch)

ภาพ 2 แสดงโครงสร้างตำแหน่งของ ร.ก.ส. สาขานขนาดใหญ่

แหล่งที่มา: ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (2546: 24)

2.2 เงินฝากออมทรัพย์

เป็นประเภทจ่ายคืนเมื่อทวงถาม ไม่เสียภาษีเงินได้ จ่ายดอกเบี้ยเงินฝากปีละ 2 ครั้ง คือปลายเดือน มีนาคม และปลายเดือน กันยายน ของทุกปี จำนวนดอกเบี้ย จากยอดเงินฝากคงเหลือรายวัน กำหนดจำนวนเงินเปิดบัญชีเงินฝาก ไม่ต่ำกว่า 50 บาท ส่วนการฝากครั้งต่อ ๆ ไปจะฝากจำนวนเท่าใดก็ได้ ผู้ฝากสามารถถอนเงินได้ โดยไม่มีเงื่อนไข มีแบบใช้สมุดคู่ฝาก และแบบไม่ใช้สมุดคู่ฝาก

2.3 เงินฝากออมทรัพย์พิเศษ

เป็นประเภทจ่ายคืนเมื่อทวงถาม ไม่เสียภาษีเงินได้ ผู้ฝากได้รับผลตอบแทนสูง จ่ายดอกเบี้ยเงินฝากปีละ 2 ครั้ง คือปลายเดือนมีนาคม และปลายเดือน กันยายน ของทุกปี จำนวนดอกเบี้ย จากยอดเงินฝากคงเหลือเป็นรายวัน กำหนดจำนวนเงินเปิดบัญชีเงินฝาก ไม่ต่ำกว่า 10,000 บาท การฝากถอนแต่ละครั้ง ต้องมีจำนวนเงินไม่ต่ำกว่า 1,000 บาท ผู้ฝากมีสิทธิถอนเงินฝากได้เดือนละ 1 ครั้ง โดยไม่เสียค่าธรรมเนียม แต่ถ้าถอนเกินเดือนละ 1 ครั้ง ผู้ฝากต้องเสียค่าธรรมเนียม ในอัตราร้อยละ 1 ของจำนวนเงินที่ถอน แต่อย่างน้อยต้อง 500 บาท ผู้ฝากต้องรักษาเงินคงเหลือไว้ในบัญชี ไม่ต่ำกว่า 10,000 บาท มิฉะนั้นจะได้รับอัตราดอกเบี้ย เท่ากับเงินฝากออมทรัพย์ปกติ

2.4 เงินฝากออมทรัพย์ทวีโชค

เป็นประเภทจ่ายคืนเมื่อทวงถาม ไม่เสียภาษีเงินได้ จ่ายดอกเบี้ยเงินฝากปีละ 2 ครั้ง คือ ปลายเดือน มีนาคม และปลายเดือน กันยายน ของทุกปี จำนวนดอกเบี้ยเงินฝาก จากยอดเงินฝากคงเหลือเป็นรายวัน กำหนดจำนวนเงินเปิดบัญชีเงินฝาก ไม่ต่ำกว่า 50 บาท ส่วนการฝากครั้งต่อ ๆ ไปจะฝากจำนวนเท่าใดก็ได้ นอกจากได้รับดอกเบี้ยเงินฝากแล้ว ผู้ฝากยังมีโอกาสถูกรางวัลชิงโชค เป็นสิ่งของมีค่า อาทิ รถยนต์ รถจักรยานยนต์ ทองคำ โทรศัพท์ ตู้เย็น วิทยุ เป็นต้น อีก 3 ครั้ง โดยกำหนดจับสลากชิงโชคทุก 6 เดือนในระดับภูมิภาค และปีละ 1 ครั้งในระดับประเทศ ทั้งนี้ ผู้ฝากจะมีสิทธิชิงโชค ต้องรักษายอดเงินฝากคงเหลือในบัญชี ไม่ต่ำกว่า 2,000 บาท เป็นระยะเวลา ไม่น้อยกว่า 3 เดือน ก่อนวันจับสลากชิงโชค และผู้ฝากจะมีโอกาส ได้รับบัตรจับรางวัลเพิ่มขึ้น ทุก ๆ ยอดเงินฝาก 2,000 บาท

2.5 เงินฝากออมทรัพย์ทวีสิน

เป็นประเภทจ่ายคืนเมื่อทวงถาม กำหนดบัตรหมดอายุเมื่อฝากครบ 3 ปี จ่ายดอกเบี้ยพร้อมถอนคืนต้นเงินเมื่อครบอายุฝาก 3 ปี รับฝากเป็นหน่วย ๆ ละ 500 บาท บัตรออมทรัพย์ทวีสินแต่ละฉบับ ผู้ฝากจะฝากกี่หน่วยก็ได้ นอกจากได้รับดอกเบี้ยเงินฝากแล้ว ผู้ฝากยังมีสิทธิถูกรางวัล ซึ่งใช้เลขหน่วย การฝากในบัตร เป็นเลขออกรางวัล โดยกำหนดออกรางวัลทุก 3 เดือน มีสิทธิ

ถูกรางวัล 12 ครั้ง นับตั้งแต่ออกรางวัลครั้งแรก มีรางวัลที่ 1 เป็นเงิน 10 ล้านบาท และรางวัลที่ 2-5 จำนวน 275 รางวัล และรางวัล เลขท้าย 3 ตัว หมุน 2 ครั้ง จำนวน 10,000 รางวัล รวมจ่ายเงินรางวัล 20 ล้านบาท ทุกงวด

2.6 เงินฝากประจำ

เป็นประเภทกำหนดระยะเวลาการฝากไว้แน่นอน ได้แก่ 3 เดือน 6 เดือน และ 12 เดือน กำหนดจ่ายดอกเบี้ยเงินฝาก เมื่อสิ้นระยะเวลาการฝาก จำนวนเงินฝากเปิดบัญชี และจำนวนเงินฝากทุกครั้ง ต้องไม่ต่ำกว่า 1,000 บาท มีแบบใช้สมุดคู่ฝากและแบบใช้ใบรับเงินฝาก

2.7 บริการเสริมเงินฝาก

- บริการส่งเสริมให้ชาวไทยมุสลิมไปแสวงบุญที่นครเมกกะ
- บริการประกันภัยอุบัติเหตุส่วนบุคคล
- บริการบัตรประกันสุขภาพ
- บริการฌาปนกิจสงเคราะห์

3. ด้านการเงินการธนาคาร

3.1 บริการรับชำระค่าสาธารณูปโภค

- ค่าโทรศัพท์ ผู้ใช้โทรศัพท์ สามารถชำระค่าเช่าใช้โทรศัพท์ได้ 2 วิธี คือ ชำระด้วยเงินสดและชำระด้วยการหักบัญชีเงินฝาก

- ค่าไฟฟ้า
- ค่าน้ำประปา

3.2 การโอนเงิน

- การโอนเงินต่างสำนักงานธนาคาร ให้บริการโอนเงินต่างสำนักงาน ด้วยระบบคอมพิวเตอร์ และคอมพิวเตอร์ออนไลน์ ที่ทันสมัย สะดวก รวดเร็ว โดยขอใช้บริการ ได้ทุกสาขาทั่วประเทศ

- การโอนเงินเพื่อชำระหนี้เงินกู้ ให้บริการโอนเงิน ชำระหนี้เงินกู้ของลูกค้า โดยแจ้งความจำนง ขอใช้บริการได้ที่ ทุกสาขาทั่วประเทศ

3.3 เช็คของขวัญ เป็นการอำนวยความสะดวก ให้แก่ลูกค้า ที่ประสงค์จะมอบเงิน ให้เป็นของขวัญ แก่บุคคลอื่น โดยสามารถขอซื้อ ได้ทุกสาขาทั่วประเทศ

3.4 แกดเจ็ทเช็ค เพื่ออำนวยความสะดวก ให้แก่ลูกค้า ในการขนย้าย หรือชำระเงิน แก่ผู้อื่น โดยสามารถขอซื้อได้ที่ ทุกสาขาทั่วประเทศ

3.5 การเรียกเก็บตามตัวเงิน เพื่ออำนวยความสะดวก แก่ลูกค้า ในการเรียกเก็บเงินตามตัวเงิน ให้แก่ลูกค้า โดยบริการ ที่ทุกสาขาทั่วประเทศ

หลักการบริหารและการดำเนินงานสินค้า

ผู้บริหารทุกหน่วยงานไม่ว่าจะเป็นผู้บริหารของหน่วยงานของรัฐบาลหรือเป็นผู้บริหารธุรกิจเอกชนตลอดจนผู้บริหารกิจการสาธารณกุศล องค์การทางศาสนา ต่างก็มีเป้าหมายเดียวกันคือ มุ่งหวังที่จะบริหารงานหน่วยงานของตนเองที่รับผิดชอบให้ประสบความสำเร็จบรรลุตามวัตถุประสงค์ของหน่วยงานที่ได้ตั้งเป้าหมายไว้อย่างมีประสิทธิภาพ มีสมรรถภาพสูง และได้รับประสิทธิผลในที่สุด ผู้บริหารนั้นจึงจะได้ชื่อว่าเป็นนักบริหารที่แท้จริง ดังนั้น ผู้บริหารต้องตระหนักถึงหน้าที่ความรับผิดชอบของตนเองให้กระจ่างเสียก่อนจึงจะสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ถูกต้องตรงตามความรับผิดชอบ (พรพรรณ เอกเผ่าพันธุ์, 2537: 1) ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการบรรลุผลสำเร็จดังกล่าว องค์การจึงเป็นที่รวมของทรัพยากรต่าง ๆ และทุกองค์การไม่ว่าจะเป็นประเภทใดต่างก็มีการทำงานในลักษณะเป็นกลุ่ม จึงจำเป็นต้องมีการจัดแบ่งงาน แบ่งอำนาจ หน้าที่ ความรับผิดชอบ และมีการจัดการหรือการบริหารเป็นเครื่องมือช่วยให้การรวมตัวกันของทรัพยากร และการร่วมมือกันทำงานให้เป็นไปอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิผล (พิมลจรรย์ นามวัฒน์, 2534: 5)

ดังนั้น ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) จึงได้ดำเนินการตามแนวความคิดการจัดโครงสร้างสมัยใหม่ในยุคโลกาภิวัตน์ผสมผสานกับแนวความคิดภาคปฏิบัติ ข้อมูล ข้อเท็จจริง และการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นที่เป็นเหตุผลอย่างชัดเจนภายใต้ปรัชญาของการจัดโครงสร้างแบบแมทริกซ์ (matrix organization) ที่มีลักษณะการเปลี่ยนแปลงอย่างพลวัต (dynamic) กล่าวคือเป็นรูปแบบองค์กรที่สามารถปรับเปลี่ยนรูปแบบได้ง่ายเพื่อรองรับกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในการนี้ ธ.ก.ส. ได้มีการจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการ (workshop) และตั้งคณะทำงานเฉพาะกิจดำเนินการระดมความคิดเห็นต่าง ๆ จากบุคลากรทุกส่วนงานที่เกี่ยวข้องภายใน ธ.ก.ส. และรวบรวมความต้องการของเกษตรกรลูกค้าจากการสัมมนาต่าง ๆ มาประกอบการพิจารณาตามแนวทางสำคัญ 5 ประการ (ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร, 2544: 2-4) ดังต่อไปนี้

1. ความต้องการของลูกค้า (customer focus)

คณะทำงานยึดแนวทางที่ให้ความสำคัญต่อลูกค้าหรือผู้รับบริการเป็นหลักในการพิจารณาปรับเปลี่ยนโครงสร้างระบบงานและวิธีการปฏิบัติงานในองค์กรให้สามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้าหรือผู้รับบริการทุกประเภทได้อย่างถูกต้อง รวดเร็ว และเหมาะสม

2. การกิจที่สำคัญของธนาคาร (mission approach)

คณะทำงานยึดแนวทางที่ให้ความสำคัญต่อภารกิจหลักที่จำเป็นของธนาคารในการเป็นธนาคารเพื่อการพัฒนาชนบทชั้นนำในภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก เป็นแนวทางในการ

กำหนดขอบเขตขององค์กรที่ชัดเจนว่าจะทำอะไรมากน้อยแค่ไหน และจะไม่ทำอะไร โดยกำหนดเป้าหมาย ประเภทลูกค้า กลุ่มเป้าหมาย พื้นที่เป้าหมายที่องค์กรจะทำงานหรือประสานสัมพันธ์ด้วย รวมไปถึงการจัดองค์กรที่ให้ความสำคัญและสอดคล้องเหมาะสมกับภารกิจหลักที่กำหนดไว้ ซึ่งทำให้องค์กรสามารถบรรลุวิสัยทัศน์ขององค์กรได้

3. การกระจายอำนาจการตัดสินใจ (decentralizing decision-making power)

คณะทำงานยึดแนวทางการกระจายอำนาจการตัดสินใจจากส่วนกลางให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้และพยายามลดลำดับชั้นของการควบคุม (delivering) ลงเพื่อช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานมีความคล่องตัว ยืดหยุ่น และความคิดริเริ่มที่จะแก้ไขปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานได้ด้วยตัวเองมากขึ้น

4. การจัดองค์กรที่มีลักษณะแบนราบ (flat organization)

คณะทำงานยึดแนวทางการจัดรูปองค์กรที่มีลักษณะแบนราบมากยิ่งขึ้น โดยผู้ปฏิบัติงานในองค์กรจะมีอิสระ ในความคิดเพื่อที่จะทำงานให้บรรลุเป้าหมายขององค์กรและสามารถทำหน้าที่ได้อย่างเบ็ดเสร็จ ซึ่งจะทำให้ผู้ปฏิบัติงานทุกคนมีความสำคัญต่องานขององค์กรในภาพรวมอย่างไรก็ตาม การจัดรูปองค์กรในลักษณะนี้มีผลกระทบต่อองค์กรหลายด้าน โดยเฉพาะด้านวัฒนธรรมองค์กร ซึ่งจำเป็นต้องใช้เวลาในการศึกษา ดังนั้นในระยะสั้นจึงยังไม่แนะนำแนวทางนี้มาพิจารณา แต่ในระยะปานกลางและระยะยาวจึงนำแนวทางนี้มาใช้ภายหลังจากได้ผ่านการศึกษาอย่างละเอียดรอบคอบและสมบูรณ์แล้ว

5. การเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน

คณะทำงานยึดแนวทางการปรับโครงสร้างองค์กรและการบริหารที่สามารถเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน เพื่อเพิ่มศักยภาพของการแข่งขันภายใต้การเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์ด้วยการสร้างระบบบริการที่มีประสิทธิภาพ โดยการนำเอาเทคโนโลยีเข้ามาช่วยสร้างคุณค่าและบริการให้แก่ลูกค้า สร้างเครือข่ายการติดต่อสื่อสาร การรักษาต้นทุนที่ประหยัด และมีคุณภาพงานที่ดีภายใต้ฐานข้อมูลลูกค้าและชุมชนที่เป็นปัจจุบัน ในขณะเดียวกันก็ต้องสอดคล้องตรงกับเงื่อนไขปัจจัยต่าง ๆ ทั้งที่เป็นข้อจำกัดและโอกาสที่เปลี่ยนแปลงไปด้วย

ทั้งนี้ ภายใตกรอบแนวคิดในการปรับโครงสร้างองค์กรและการบริหารดังกล่าว ข้างต้นคณะทำงานยึดหลักการของการมีส่วนร่วม หลักประสิทธิภาพ หลักความยืดหยุ่น เป็นหลักการสำคัญในการพิจารณาทุกขั้นตอน

สำหรับการดำเนินงานสินเชื่อของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ได้ให้บริการสินเชื่อด้านต่าง ๆ ธนาคารได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการให้สินเชื่อด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. การให้สินเชื่อด้านเกษตรกรรายคน
2. การให้สินเชื่อรายสถาบันการเกษตร
3. การให้สินเชื่อเพื่อการประกอบอาชีพเกษตรกรรม
4. การให้สินเชื่อนอกภาคการเกษตร
5. การให้สินเชื่อวิสาหกิจชุมชน
6. การให้สินเชื่อด้านอื่น ๆ

ด้านสินเชื่อเกษตรกรรายคน

เป็นการให้เงินกู้แก่เกษตรกรรายคนโดยตรง ซึ่งเกษตรกรผู้จะขอกู้เงินจาก ธ.ก.ส. ได้ จะต้องขึ้นทะเบียน เป็นลูกค้าของ ธ.ก.ส. ก่อน โดยแจ้งความประสงค์ ต่อพนักงานพัฒนาธุรกิจ ของ ธ.ก.ส. ประจำสาขา หรือหน่วยอำเภอ ที่ตั้งอยู่ในท้องที่ ที่เกษตรกรผู้นั้น มีถิ่นที่อยู่ พนักงานของ ธ.ก.ส. จะให้ความช่วยเหลือ และแนะนำ วิธีการต่าง ๆ ในการขึ้นทะเบียนเป็นลูกค้าของ ธ.ก.ส.

คุณสมบัติของผู้ที่จะเข้าเป็นลูกค้า

เกษตรกรผู้ที่จะขอขึ้นทะเบียนเป็นลูกค้าของ ธ.ก.ส. จะต้องมีความสมบัติดังนี้

1. เป็นเกษตรกรตามข้อบังคับของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.)
2. ต้องบรรลุนิติภาวะ
3. มีสัญชาติไทย
4. มีความชำนาญหรือได้รับการฝึกอบรมในการเกษตรมาแล้วพอสมควร
5. มีถิ่นที่อยู่และประกอบอาชีพการเกษตรส่วนใหญ่ ในท้องที่ดำเนินงาน ของ สาขา ซึ่งตนขอขึ้นทะเบียนเป็นลูกค้าประจำมาแล้ว เป็นเวลาติดต่อกัน ไม่น้อยกว่า 1 ปี
6. เป็นผู้ก่อให้เกิดผลิตผลการเกษตร เพื่อขายในปีหนึ่ง ๆ เป็นมูลค่าพอสมควร หรือมีลูกทาง จะปรับปรุงการเกษตร ให้มีรายได้เพียงพอ ที่จะชำระหนี้ได้
7. เป็นผู้มี ความซื่อสัตย์สุจริต ขยันขันแข็งในการประกอบอาชีพ มีชื่อเสียงดี และ รู้จักประหยัด
8. ไม่เป็นบุคคลวิกลจริต หรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ
9. ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย หรือเป็นผู้มีหนี้สินล้นพ้นตัว

10. ไม่เคยถูกให้ออกจากการเป็นลูกค้าประจำสาขา และปัจจุบันไม่ได้เป็นผู้กู้เงินของสหกรณ์การเกษตร กลุ่มเกษตรกร หรือสถาบันใด ๆ ที่ดำเนินธุรกิจ ทางด้านสินเชื่อเพื่อการเกษตร

ประเภทเงินกู้

การให้บริการสินเชื่อแก่เกษตรกรรายคน จำแนกตามประเภทเงินกู้ได้ดังนี้

1. เงินกู้ระยะสั้นเพื่อการผลิต มีวัตถุประสงค์ เพื่อเป็นค่าใช้จ่าย ในการผลิตทางการเกษตร สำหรับฤดูกาลผลิตหนึ่ง ๆ เช่น ค่าเตรียมดิน ค่าพันธุ์พืช ค่าปุ๋ย ค่าจ้างแรงงาน ฯลฯ เงินกู้ประเภทนี้ มีกำหนดระยะเวลา ชำระคืนไม่เกิน 12 เดือน ยกเว้นกรณีพิเศษ อาจขยายให้เป็นไม่เกิน 18 เดือน

2. เงินกู้ระหว่างรอการขายผลิตผล มีวัตถุประสงค์ เพื่อเป็นค่าใช้จ่าย ในระหว่างรอการขาย ผลิตผล เพื่อให้เกษตรกร สามารถเก็บผลิตผล ไว้รอราคาได้ โดยไม่จำเป็นต้องขาย ในช่วงที่ผลิตผล ออกสู่ตลาด เป็นจำนวนมาก และราคาคต่ำ เงินกู้ประเภทนี้ มีกำหนดระยะเวลา ชำระคืนภายใน 6 เดือน

3. เงินกู้เครดิตเงินสด เป็นเงินกู้ระยะสั้น เพื่อการผลิตอย่างหนึ่ง ซึ่งอำนวยความสะดวก ให้แก่เกษตรกรลูกค้า เป็นอย่างมาก เพราะเกษตรกรลูกค้า ทำสัญญาเงินกู้ ในเครดิตเงินสด ไว้เพียงครั้งเดียว ก็สามารถ เบิกรับเงินกู้ได้หลายครั้ง ภายในวงเงินกู้ที่กำหนด และภายในระยะเวลา แห่งสัญญา ซึ่งจะมีระยะเวลาไม่เกิน 5 ปี

4. เงินกู้ระยะยาวเพื่อชำระหนี้สินเดิม มีวัตถุประสงค์ เพื่อนำไปชำระหนี้สินเดิม หรือเพื่อนำไปไถ่ถอน หรือซื้อคืนที่ดินการเกษตร ซึ่งเดิมเคยเป็นของคนหรือคู่สมรส หรือบุตร หรือเป็นของบิดาหรือมารดา และเป็นการสงวนกรรมสิทธิ์ ในที่ดินการเกษตรไว้ ตลอดจนเพื่อเป็นค่าใช้จ่าย ดำเนินงาน การเกษตรในฤดูแรก การลงทุนในทรัพย์สิน การเกษตรที่จำเป็น และค่าใช้จ่าย อันจำเป็น เกี่ยวกับการจัดจ้างของ อสังหาริมทรัพย์ควบคู่ไปด้วย

5. เงินกู้ระยะยาวเพื่อการเกษตร มีวัตถุประสงค์ เพื่อเป็นค่าลงทุนในสินทรัพย์ประจำทางการเกษตร หรือเพื่อปรับปรุง หรือเปลี่ยนแปลง หรือวางรูปแบบการผลิตขึ้นใหม่ ซึ่งมีการลงทุนสูง และต้องใช้เวลาานาน จึงจะได้รับผลตอบแทน คู้มค่าเงินลงทุน การชำระคืนเงินกู้ประเภทนี้ มีกำหนดไม่เกิน 15 ปี หรือในกรณีพิเศษ อาจขยายให้ชำระคืน ได้ไม่เกิน 20 ปี และอาจกำหนด ให้มีระยะปลอด ชำระคืนต้นเงิน และหรือดอกเบี้ย ได้ภายในระยะเวลาที่เหมาะสม แต่ไม่เกิน 5 ปีแรก เงินกู้ประเภทนี้ มีทั้งการให้กู้เป็นรายบุคคล และเงินกู้ซึ่งจัดทำในรูปของโครงการ ที่มีเกษตรกรหลายรายเข้าร่วมโครงการ

6. เงินกู้สำหรับการประกอบอาชีพอย่างอื่น ที่เกี่ยวเนื่องในการเกษตร มีวัตถุประสงค์ เพื่อเป็นค่าใช้จ่าย และ/หรือเป็นค่าลงทุน สำหรับดำเนินงาน ในการประกอบอาชีพอย่างอื่น ที่เกี่ยวเนื่องในการเกษตร ซึ่งเป็นการ นำเอาผลิตผลการเกษตร ของเกษตรกรเอง หรือจัดหาจากแหล่งอื่น มาแปรรูปเป็นสินค้าสำเร็จรูป หรือกึ่งสำเร็จรูป เพื่อจำหน่าย รวมถึงการประกอบอาชีพ ที่เกี่ยวกับการผลิต หรือการบริการ ด้านปัจจัยการผลิต ทางเกษตรด้วย เงินกู้ประเภทนี้จำแนกได้ เป็น 2 ประเภท คือ

6.1 เงินกู้เพื่อการผลิต เป็นเงินกู้ระยะสั้น เพื่อเป็นค่าใช้จ่าย สำหรับดำเนินงาน ในการประกอบอาชีพอย่างอื่น ที่เกี่ยวเนื่องในการเกษตร มีระยะเวลาชำระคืน ภายใน 12 เดือน

6.2 เงินกู้เพื่อการลงทุน เป็นเงินกู้ระยะยาว เพื่อเป็นค่าลงทุนในทรัพย์สิน สำหรับ ใช้ในการประกอบอาชีพอย่างอื่น ที่เกี่ยวเนื่องในการเกษตร มีระยะเวลา ชำระคืน ภายใน 15 ปี หรือในกรณีพิเศษ ไม่เกิน 20 ปี

หลักประกันเงินกู้

การให้เงินกู้ตามประเภทดังกล่าวข้างต้น จะต้องมียหลักประกันเงินกู้ยืมอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้

1. ลูกค้ายในกลุ่มเดียวกัน ผูกพันตนรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ ร่วมกันค้ำประกัน การชำระหนี้ต่อ ธ.ก.ส.
2. มีลูกค้ายประจำสาขา หรือบุคคลอื่น ซึ่ง ธ.ก.ส. พิจารณาเห็นสมควร เป็นผู้ค้ำประกัน อย่างน้อย 2 คน
3. มีอสังหาริมทรัพย์ที่ไม่ได้จำนองต่อเจ้าหนี้อื่น จำนองเป็นประกัน โดยอสังหาริมทรัพย์ จะต้องมียาตราประเมินไม่น้อยกว่าสองเท่าของจำนวนเงินกู้
4. มีหลักทรัพย์รัฐบาลไทย หรือเงินฝากใน ธ.ก.ส. เป็นประกัน

การดำเนินงานสินเชื่อในรูปแบบโครงการ

ธ.ก.ส. ดำเนินการ ให้สินเชื่อแก่เกษตรกร ที่เข้าร่วมโครงการ ในรูปแบบ การให้เงินกู้ระยะสั้น หรือระยะยาว โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อช่วยเหลือเกษตรกร ให้มีเงินทุน เพื่อประกอบการผลิตการเกษตร หรือปรับปรุง รูปแบบการผลิต ทางเกษตร ซึ่งจะทำให้เกษตรกรเพิ่มประสิทธิภาพ การผลิต ทำให้มีรายได้สูงขึ้น มีอาชีพที่มั่นคง และยกระดับ ความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น โดยส่วนราชการ และส่วนงานเอกชน ที่เกี่ยวข้อง จะมีบทบาทสำคัญ ในการให้ความสนับสนุน ด้านวิชาการ ด้านการตลาด และด้านการสร้าง ปัจจัยพื้นฐาน ต่าง ๆ ซึ่งจะเป็น ส่วนสนับสนุน ที่

สำคัญยิ่ง ต่อความสำเร็จของเกษตรกร ในการประกอบการเกษตร โดยการดำเนินงานสินเชื่อในรูปแบบโครงการ สามารถจำแนก ประเภทโครงการเป็น 2 ประเภท ได้แก่ โครงการตามนโยบายรัฐบาล และโครงการพิเศษของ ธ.ก.ส.

1. โครงการตามนโยบายรัฐบาลเป็นโครงการที่รัฐบาลจัดทำขึ้น โดยมีมติคณะรัฐมนตรี หรือนโยบาย แผนหรือกิจกรรมของส่วนราชการ เพื่อช่วยเหลือ แก้ไขความเดือดร้อนต่าง ๆ ของเกษตรกร ที่ประสบภาวะ การผลิตการเกษตร เช่น ได้รับความเสียหายจากภัยธรรมชาติ ผลิต มีปริมาณหรือคุณภาพ ต่ำกว่ามาตรฐานที่กำหนดไว้ หรือราคาผลผลิตตกต่ำ เป็นต้น ลักษณะความช่วยเหลือ ของรัฐบาล จะเป็นการสนับสนุน เงินกู้ ที่มีเงื่อนไขพิเศษผ่าน ธ.ก.ส. ได้แก่

- 1.1 โครงการรับจำนำผลิตผลการเกษตร
- 1.2 โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิรูปที่ดินในรูปกองทุนที่ดิน
- 1.3 โครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตร (คปร.)
- 1.4 โครงการแก้ไขปัญหาหนี้สินนอกระบบ
- 1.5 โครงการแผนฟื้นฟูการเกษตร

2. โครงการพิเศษของ ธ.ก.ส. เป็นโครงการเงินกู้ระยะยาว ที่คณะกรรมการธนาคาร ได้ลดหย่อนหลักเกณฑ์การให้เงินกู้ตามปกติของ ธ.ก.ส. เพื่อช่วยเหลือ เกษตรกร ชนเล็ก และยากจน ให้มีโอกาสพัฒนาการเกษตร ให้มีประสิทธิภาพ โดยมีส่วนราชการ ที่เกี่ยวข้อง และส่วนงานภาคเอกชน ให้ความสนับสนุนด้านปัจจัยพื้นฐาน ปัจจัยการผลิต หรือบริการทางวิชาการ แก่เกษตรกรในโครงการ

สินเชื่อเพื่อรักษาสังแวดล้อม

เป็นโครงการ ที่ได้รับการสนับสนุนเงินทุน จากธนาคารพัฒนาเอเชีย (Asian Development Bank: ADB) และกองทุนความร่วมมือทางเศรษฐกิจไต้หวัน (The Overseas Economic Cooperation Fund: OECF) มีวัตถุประสงค์ เพื่อการเพิ่มผลผลิต และรายได้ของครัวเรือน เกษตรกรในชนบท โดยการส่งเสริม การประกอบอาชีพการเกษตร และอาชีพที่เกี่ยวข้องเนื่องในการเกษตร ตลอดจนสนับสนุนให้ เกษตรกรมีส่วนร่วม ในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม รวมทั้งส่งเสริม ให้มีการลงทุนที่เกี่ยวข้อง กับการรักษาสังแวดล้อม ทั้งนี้ ADB ได้ให้การสนับสนุน ในการจัดฝึกอบรม เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน และเกษตรกร เพื่อให้มีความรู้ ความสามารถ ปฏิบัติงาน ได้ดียิ่งขึ้น โดยมีกิจกรรมที่สนับสนุนให้ดำเนินการตามโครงการนี้ ได้แก่

1. การลงทุนปลูกสวนป่า รวมถึงการเตรียมพื้นที่ การจัดหาพันธุ์ไม้ การจัดหาวัสดุ ประกอบการปลูกสวนป่า รวมทั้งค่าลงทุนอื่น ๆ ที่จำเป็น (ยกเว้นการลงทุนซื้อที่ดิน และการลงทุน ปลูกยูคาลิปตัส)

2. การลงทุนสร้างบ่อกักขังชีวภาพ และวัสดุอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้อง กับบ่อกักขังชีวภาพ (ยกเว้นการลงทุนซื้อที่ดิน)

3. การลงทุนในการประกอบอาชีพ ที่เกี่ยวเนื่องในการเกษตร เป็นอาชีพเสริม เพื่อ เพิ่มรายได้ ให้แก่ครัวเรือนเกษตรกร ที่ไม่ขัดต่อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการรักษาสัตว์ป่า รวมทั้ง ไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม (ยกเว้นกิจกรรมที่เกี่ยวกับการซื้อที่ดิน ยาสูบ ไม้จากป่า ขำระหนี้สินเดิม รถยนต์บรรทุก ที่ไม่ได้ใช้เพื่อกิจกรรมเกี่ยวเนื่อง ในการเกษตร และการค้าสินค้า เกษตร ที่ไม่มีการทำให้เกิดมูลค่าเพิ่ม)

ด้านสินเชื่อรายสถาบันเกษตรกร

การให้บริการสินเชื่อ แก่สถาบันเกษตรกร คือ การให้เงินกู้แก่สหกรณ์การเกษตร และกลุ่มเกษตรกร เพื่อให้สถาบันดังกล่าว นำไปดำเนินธุรกิจ เพื่อประโยชน์ของสมาชิก ตาม วัตถุประสงค์ ของการจัดตั้งสถาบัน ทั้งนี้ ธ.ก.ส. ขยายการให้สินเชื่อแก่สถาบัน เกษตรกร เพิ่มมากขึ้น ทุกปี โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เพื่อให้สถาบันเกษตรกร มีเงินทุนหมุนเวียนมากขึ้น สามารถขยายธุรกิจได้ กว้างขวางกว่าเดิม นอกจากนี้ ธ.ก.ส. ยังสนับสนุน และร่วมพัฒนาสถาบันเกษตรกร ตามหลัก สหกรณ์ ให้เข้มแข็งยิ่งขึ้นโดยแบ่งการให้สินเชื่อเป็นดังนี้

1. การให้สินเชื่อแก่สหกรณ์การเกษตร

1.1 เพื่อใช้เป็นทุนสำหรับให้สมาชิกกู้ ธ.ก.ส. ให้เงินกู้แก่สหกรณ์ในลักษณะนี้ โดยทำเป็นสัญญากู้เงินเครดิตเงินสด คราวละไม่เกิน 5 ปี ในแต่ละปี ธ.ก.ส. จะกำหนดวงเงินกู้ ประจำปี ให้แก่สหกรณ์ ตามขีดความสามารถ และความจำเป็น ในการใช้เงินกู้ของสหกรณ์ ทั้งนี้ ไม่ เกิน 12 เท่า ของทุนของสหกรณ์เอง ซึ่งสหกรณ์จะขอเบิกเงินกู้เพื่อนำไปจ่ายให้แก่สมาชิก ได้ ภายในวงเงินดังกล่าว โดยให้กู้เป็นเงินกู้ระยะสั้น และระยะปานกลาง เพื่อการประกอบอาชีพ การเกษตร และประกอบอาชีพอย่างอื่น ที่เกี่ยวเนื่องกับการเกษตร ในทำนองเดียวกับที่ ธ.ก.ส. ให้กู้ แก่เกษตรกรลูกค้าโดยตรง

เครดิตเงินสด (cash credit) มีลักษณะคล้ายคลึงกับการเบิกเงินเกินบัญชี (overdraw) ซึ่งผู้กู้สามารถจะเบิกเงินกู้ได้เป็นคราว ๆ แต่ไม่เกินวงเงินที่ ธ.ก.ส. กำหนด

ธ.ก.ส. ได้ระบุเงื่อนไขให้สหกรณ์ ส่งชำระหนี้ต่อ ธ.ก.ส. ตามตารางกำหนดชำระหนี้ ซึ่ง ธ.ก.ส. พิจารณากำหนดจำนวนเงินที่จะต้องชำระจากแผนการดำเนินงาน ประจำปีของ สหกรณ์ และจะต้องชำระเป็นจำนวนไม่น้อยกว่า ร้อยละ 80 ของเงินที่ได้รับชำระคืนจากสมาชิกในแต่ละปี

1.2 เพื่อใช้เป็นทุนสำหรับจัดหาวัสดุอุปกรณ์การเกษตร ตลอดจนสิ่งจำเป็นอื่น ๆ ธ.ก.ส. ให้กู้เงินแก่สหกรณ์การเกษตร ตามวัตถุประสงค์ โดยการทำสัญญากู้เงินเครดิตเงินสด คราวละไม่เกิน 5 ปี ในแต่ละปี ธ.ก.ส. จะกำหนดวงเงินกู้ประจำปี ให้แก่สหกรณ์ตามขีดความสามารถและความจำเป็น ในการใช้เงินกู้ของสหกรณ์ ทั้งนี้ไม่เกิน 6 เท่าของทุนของสหกรณ์เอง ส่วนการเบิกเงินกู้แต่ละคราว สหกรณ์จะต้องชำระคืนเงินกู้ ภายใน 12 เดือน นับแต่วันกู้

1.3 เพื่อใช้เป็นทุนหมุนเวียนในการดำเนินการขายผลผลิตผลการเกษตรเงินกู้ประเภทนี้ให้กู้แก่สหกรณ์ เพื่อใช้เป็นทุนในการรวบรวมผลผลิตจากสมาชิกเพื่อขาย โดยทำสัญญาเงิน เครดิตเงินสดคราวละไม่เกิน 5 ปี ในแต่ละปี ธ.ก.ส. จะกำหนดวงเงินกู้ให้แก่สหกรณ์ตามขีดความสามารถ และความจำเป็น ในการใช้เงินกู้ของสหกรณ์ ทั้งนี้ไม่เกิน 5 ล้านบาท และการเบิกเงินกู้แต่ละคราว สหกรณ์จะต้องชำระเงินกู้ ภายใน 12 เดือน นับแต่วันกู้

1.4 เพื่อใช้ลงทุนในโครงการพัฒนาการเกษตร เงินกู้ระยะยาวเพื่อการเกษตรประเภทนี้ สหกรณ์นำไปใช้ลงทุนเพื่อสนับสนุน โครงการพัฒนาการเกษตร ซึ่งได้รับความเห็นชอบจากรัฐบาล การลงทุนเพื่อจัดให้มีสินทรัพย์ประจำ สำหรับบริการด้านการแปรรูป หรือการขายผลผลิตผลการเกษตร รวมทั้งลงทุนในสินทรัพย์ประจำอื่น ๆ ตามความจำเป็น ในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ โดยมีวงเงินกู้ไม่เกิน 5 ล้านบาท สำหรับสหกรณ์ และ 10 ล้านบาท สำหรับชุมนุม สหกรณ์ กำหนดชำระคืนไม่เกิน 15 ปี ในกรณีปกติ หรือไม่เกิน 20 ปี ในกรณีพิเศษ

2. การให้สินเชื่อแก่กลุ่มเกษตรกร

กลุ่มเกษตรกร หมายถึง เกษตรกรซึ่งรวมกันเป็นกลุ่ม โดยมีกฎหมายรับรอง ให้เป็นนิติบุคคล และมีวัตถุประสงค์ ดำเนินการทางธุรกิจ เพื่อประโยชน์ในการประกอบอาชีพของเกษตรกร

กลุ่มเกษตรกร เป็นสถาบันเกษตรกรอีกประเภทหนึ่ง ซึ่งได้รับบริการสินเชื่อจาก ธ.ก.ส. เช่นเดียวกับสหกรณ์ เงินกู้ที่ ธ.ก.ส. ให้กู้ กลุ่มเกษตรกร แบ่งออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้

2.1 เพื่อใช้เป็นทุนสำหรับให้สมาชิกกู้ ธ.ก.ส. ให้กู้เงินแก่กลุ่มเกษตรกร เพื่อวัตถุประสงค์นี้ โดยกลุ่มเกษตรกร จะต้องทำเป็นสัญญาเครดิตเงินสดคราวละไม่เกิน 5 ปี ในแต่ละปี ธ.ก.ส. จะกำหนดวงเงินกู้ประจำปี ให้แก่กลุ่มเกษตรกร ในทำนองเดียวกับสหกรณ์ คือไม่เกิน 10

เท่า ของทุนของกลุ่มเกษตรกร และจะต้องชำระหนี้ ให้แก่ ธ.ก.ส. ตามตารางกำหนดชำระหนี้ ซึ่ง ธ.ก.ส. จะพิจารณากำหนดเป็นปี ๆ โดยจะต้องเป็นจำนวน ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของ จำนวนเงินที่ได้รับชำระหนี้จากสมาชิก

2.2 เพื่อใช้เป็นทุนหมุนเวียนในการดำเนินการขายผลิตผลการเกษตรกลุ่มเกษตรกร นำเงินกู้นี้ ไปใช้เป็นทุนในการรวบรวมผลิตผลจากสมาชิก เพื่อขาย โดย ธ.ก.ส. ใช้หลักเกณฑ์ การให้เงินกู้เช่นเดียวกับการให้เงินกู้แก่สหกรณ์

2.3 เพื่อจัดหาวัสดุอุปกรณ์การเกษตร ธ.ก.ส. ให้เงินกู้ประเภทนี้แก่กลุ่มเกษตรกร เพื่อนำไปใช้เป็นทุนหมุนเวียนในการดำเนินงาน จัดหาวัสดุอุปกรณ์การเกษตร มาจำหน่ายแก่สมาชิกและเกษตรกร โดยมีหลักเกณฑ์เช่นเดียวกับการให้เงินกู้แก่สหกรณ์ แต่วงเงินกู้ที่กลุ่มเกษตรกรจะกู้เงินได้นั้น ไม่เกิน 4 เท่า ของทุนกลุ่มเกษตรกรเอง

2.4 เพื่อใช้ลงทุนในโครงการพัฒนาการเกษตร ธ.ก.ส. ให้เงินกู้ประเภทนี้แก่กลุ่มเกษตรกร เพื่อนำไปใช้ตามโครงการพัฒนาการเกษตร ซึ่งได้รับความเห็นชอบจากรัฐบาล การลงทุนเพื่อจัดให้มีสินทรัพย์ประจำ สำหรับกิจการแปรรูป หรือการขายผลิตผลการเกษตร สินทรัพย์ประจำอื่น ๆ ตามความจำเป็นในการดำเนินธุรกิจของกลุ่มเกษตรกร โดยมีหลักเกณฑ์การให้เงินกู้เช่นเดียวกับการให้เงินกู้แก่สหกรณ์

การให้สินเชื่อเพื่อการประกอบอาชีพเกษตรกร

เป็นการให้เงินแก่ผู้เป็นเกษตรกรเพื่อนำไปประกอบอาชีพเกษตรกร เช่น การทำนา การทำไร่ การเลี้ยงสัตว์ การประมง การทำนาเกลือ ฯลฯ เป็นต้น ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการออกผลิตภัณฑ์ เพื่อสนับสนุนเงินทุน ในการประกอบอาชีพเกษตรกร ให้แก่เกษตรกร โดยมีกลุ่มลูกค้าเป้าหมาย คือเกษตรกรทั่วไป วงเงินกู้สูงสุดต่อรายขึ้นอยู่กับแผนงาน หลักประกันและประวัติการชำระหนี้อัตราดอกเบี้ย ขึ้นอยู่กับการจัดชั้นลูกค้าในแต่ละปี สำหรับลูกค้าปกติอัตราร้อยละ 7.00 - 10.00 บาทต่อปี พื้นที่ดำเนินงาน ธ.ก.ส. ทุกสาขาทั่วประเทศ

ประเภทสินเชื่อ

ประเภทหลักประกัน

1. ลูกค้ำ ธ.ก.ส. ในกลุ่มเดียวกันไม่น้อยกว่า 5 คน รับรองรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วมกัน ฎีได้สูงสุดไม่เกินรายละ 150,000 บาท
2. ลูกค้ำ ธ.ก.ส. ในกลุ่มเดียวกันจำนวน 2 คนค้ำประกัน ฎีได้สูงสุดไม่เกินรายละ 150,000 บาท
3. จำนองอสังหาริมทรัพย์ ฎีได้สูงสุดไม่เกินร้อยละ 80 ของหลักประกัน
4. ใช้เงินฝาก ธ.ก.ส. ค้ำประกัน ฎีได้สูงสุดไม่เกินร้อยละ 80 ของเงินฝาก

การให้สินเชื่อนอกภาคการเกษตร

เป็นการให้กู้แก่ผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อมที่เป็นเกษตรกรหรือบุคคลในครอบครัวในการประกอบธุรกิจอุตสาหกรรมการผลิต ธุรกิจพาณิชยกรรม และธุรกิจบริการ โดยมีพื้นที่ดำเนินการคือธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ทั่วประเทศ

วัตถุประสงค์ในการออกผลิตภัณฑ์

1. เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนกิจการ หรือธุรกิจของผู้ประกอบการขนาดกลาง และขนาดย่อมในชนบท
2. เพื่อให้ความช่วยเหลือทางวิชาการด้านการตลาด การผลิต การจัดการ การเงิน และอื่น ๆ แก่ผู้ประกอบการอย่างเป็นระบบและครบวงจร
3. เพื่อช่วยลดปัญหาการว่างงาน

กลุ่มลูกค้าเป้าหมาย

1. ผู้กู้ เกษตรกรลูกค้ำ
2. ผู้ใช้เงินกู้ เกษตรกรลูกค้ำหรือบุคคลในครอบครัว

ประเภทสินเชื่อ

1. เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการประกอบกิจการอุตสาหกรรม พาณิชยกรรมและบริการ วงเงินกู้สูงสุดต่อรายไม่เกิน เป็นไปตามข้อบังคับธนาคารอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ร้อยละ อัตราปกติตามชั้นลูกค้ากำหนดชำระคืนเงินกู้ให้เสร็จสิ้นภายใน 12 - 18 เดือน

2. เพื่อเป็นค่าลงทุนในการประกอบกิจการอุตสาหกรรม พาณิชยกรรมและบริการ วงเงินกู้สูงสุดต่อรายไม่เกิน เป็นไปตามข้อบังคับฉบับที่ 44 อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ร้อยละ อัตราปกติตามชั้นลูกค้ากำหนดชำระคืนเงินกู้ให้เสร็จสิ้นภายใน 15 - 20 ปี

ประเภทหลักประกันเงินกู้

1. รับรองรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วมกัน สูงสุดไม่เกินรายละ 150,000 บาท ตามหลักเกณฑ์ปกติของธนาคาร

2. บุคคลค้ำประกัน สูงสุดไม่เกินรายละ 150,000 บาท ตามหลักเกณฑ์ปกติของธนาคาร

3. จำนองอสังหาริมทรัพย์ ตามหลักเกณฑ์ปกติของธนาคาร

4. ใช้เงินฝากค้ำประกัน 80% ของเงินฝาก ตามหลักเกณฑ์ปกติของธนาคาร

การให้สินเชื่อวิสาหกิจชุมชน

เป็นการให้กู้เงินเพื่อประกอบอาชีพทั้งในภาคการเกษตร และนอกภาคการเกษตร ในลักษณะรวมกลุ่ม โดยกลุ่มลูกค้าเป้าหมาย คือกลุ่มผู้ประกอบการที่ประกอบด้วยเกษตรกร ไม่ต่ำกว่า 5 คนในชุมชน วงเงินกู้สูงสุดต่อวิสาหกิจชุมชน ขึ้นอยู่กับแผนงาน หลักประกันและประวัติการชำระหนี้ อัตราดอกเบี้ย ร้อยละ 5.50 - 7.00 บาท ต่อปี ประเภทหลักประกัน สมาชิกที่เป็นเกษตรกรในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนไม่ต่ำกว่า 5 คน ทำหนังสือรับรองรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วม ให้กู้ได้ไม่เกิน 500,000 บาท พื้นที่ดำเนินงาน ธ.ก.ส. ทุกสาขาทั่วประเทศ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนกิจการ หรือธุรกิจของกลุ่มผู้ประกอบการซึ่งเป็นเกษตรกร

2. เพื่อให้ความช่วยเหลือทางวิชาการด้านการตลาด การจัดการ การเงิน และอื่น ๆ แก่กลุ่มผู้ประกอบการ อย่างเป็นระบบและครบวงจร

3. เพื่อช่วยลดปัญหาการว่างงาน

ประเภทสินเชื่อ

1. เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน เช่น ค่าวัตถุดิบ ค่าจ้างแรงงาน ฯลฯ กำหนดชำระคืนเงินกู้ให้เสร็จสิ้นภายใน 12 เดือน
2. เพื่อเป็นค่าลงทุน เช่น ซื้อที่ดิน สร้างโรงเรือน ซื้อเครื่องจักรและอุปกรณ์ต่าง ๆ เป็นต้น กำหนดชำระคืนเงินกู้ให้เสร็จสิ้น ภายใน 15 ปี

ด้านสินเชื่ออื่น ๆ

1. โครงการสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย

เป็นการให้กู้เงินเพื่อซื้อบ้านหรือปรับปรุงบ้านของตนเองหรือบุคคลในครัวเรือน โดยมีพื้นที่ดำเนินงานคือธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ทั่วประเทศ

1.1 วัตถุประสงค์ในการออกผลิตภัณฑ์

1.1.1 เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรลูกค้า

1.1.2 เพื่อช่วยแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของลูกค้าที่จำเป็นต้องปลูกสร้างต่อเติม ซ่อมแซมที่อยู่อาศัย

1.2 กลุ่มลูกค้าเป้าหมาย

1.2.1 ผู้กู้ เกษตรกรลูกค้าตั้งแต่ระดับชั้น A ขึ้นไป (อยู่ระหว่างเสนอขอให้กู้ตั้งแต่ชั้น B)

1.2.2 ผู้ใช้เงินกู้ เกษตรกรลูกค้าหรือบุคคลในครอบครัว

1.3 ประเภทสินเชื่อ เพื่อเป็นค่าลงทุนในการ ซื้อที่ดินเพื่อปลูกสร้างบ้าน ซื้อที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้าง ต่อเติม ปรับปรุงและซ่อมแซมที่อยู่อาศัย ซื้อที่อยู่อาศัย วงเงินกู้สูงสุดต่อรายไม่เกิน 3 ล้านบาท ทั้งนี้ต้องไม่เกิน 3 เท่าของรายได้ของครอบครัวสุทธิในแต่ละปี หรือไม่เกิน 30 เท่าของรายได้ประจำสุทธิในแต่ละเดือน ของบุคคลในครอบครัวที่มีรายได้ประจำ และไม่เกินร้อยละ 80 ของราคาประเมินทรัพย์สิน และเมื่อรวมกับหนี้เงินกู้อื่นแล้วต้องไม่เกินข้อบังคับฉบับที่ 44 อัตราดอกเบี้ยเงินกู้อยู่ร้อยละ อัตราปกติตามชั้นลูกค้ากำหนดชำระคืนเงินกู้ให้เสร็จสิ้น ภายใน 15 ปี กรณีพิเศษไม่เกิน 20 ปี

1.4 ประเภทหลักประกันเงินกู้

1.4.1 รับรองรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วมกัน สูงสุดไม่เกิน 150,000 บาท ตามหลักเกณฑ์ปกติของธนาคาร

- 1.4.2 บุคคลค้าประกัน สูงสุดไม่เกิน 150,000 บาท ตามหลักเกณฑ์ปกติ
ของธนาคาร
- 1.4.3 จำนวนอสังหาริมทรัพย์ ตามหลักเกณฑ์ปกติของธนาคาร
- 1.4.4 ใช้เงินฝากค้าประกัน 80% ของเงินฝาก ตามหลักเกณฑ์ปกติของ
ธนาคาร

1.5 เงื่อนไขอื่น ๆ

- 1.5.1 กรณีกู้เพื่อสร้างบ้าน ต่อเติม ปรับปรุงและซ่อมแซมที่อยู่อาศัยตั้งแต่
100,000 - 500,000 บาท ต้องทำแบบแปลนคร่าว ๆ กรณีกู้เงินเกินกว่า 500,000 บาท ให้จัดทำแบบ
แปลนโดยละเอียด
- 1.5.2 กรณีกู้เงินเพื่อซื้ออสังหาริมทรัพย์ (ยกเว้นที่ดิน) หรือสร้าง ต่อเติม
ปรับปรุง ซ่อมแซมที่อยู่อาศัยที่มีมูลค่าเกิน 100,000 บาท โดยใช้บุคคลค้าประกัน ให้จัดทำประกันภัย
ทรัพย์สินในวงเงินประกันไม่น้อยกว่ามูลค่า
- 1.5.3 ผู้กู้ต้องเป็นสมาชิกสมาคมอาปนกิจสงเคราะห์ หรือจัดทำประกัน
ชีวิต โดยให้ธนาคารเป็นผู้รับผลประโยชน์
- 1.5.4 กรณีที่ดินที่ตั้งโครงการเป็นของตนเอง ให้จำนองเป็นหลักประกัน

2. โครงการสินเชื่อเพื่อไปทำงานต่างประเทศ

เป็นการให้กู้เงินเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปทำงานในต่างประเทศ
โดยมีพื้นที่ดำเนินงานคือธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ทั่วประเทศ

2.1 วัตถุประสงค์ในการออกผลิตภัณฑ์

- 2.1.1 เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรลูกค้าและครอบครัวมีงานทำ เพื่อเพิ่มรายได้
และคุณภาพชีวิตให้แก่ครอบครัว
- 2.1.2 เพื่อช่วยลดค่าใช้จ่ายของเกษตรกรลูกค้า หรือบุคคลในครอบครัว ใน
การเดินทางไปทำงานต่างประเทศ และลดการไปก่อหนี้ในระบบ

2.2 กลุ่มลูกค้าเป้าหมาย

- 2.2.1 ผู้กู้ เกษตรกรลูกค้า
- 2.2.2 ผู้ใช้เงินกู้ เกษตรกรลูกค้า หรือบุคคลในครอบครัว รวมถึงบุตรเขย
และสะใภ้

2.3 ประเภทสินเชื่อ เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการทำงานต่างประเทศ วงเงินกู้สูงสุดต่อคนงานแต่ละรายไม่เกิน 180,000 บาท อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ร้อยละ อัตราปกติตามชั้นลูกค้า กำหนดชำระคืนเงินกู้ให้เสร็จสิ้นภายใน 18 เดือน โดยปลอดการชำระเงินกู้ใน 3 เดือนแรก

2.4 ประเภทหลักประกันเงินกู้

2.4.1 รับรองรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วมกัน เมื่อรวมกับวงเงินกู้ทุกสัญญาตามข้อบังคับ จ.44 ที่ใช้หลักประกันประเภทเดียวกัน แล้วกู้ได้ไม่เกินรายละ 150,000 บาท

2.4.2 บุคคลค้ำประกัน เมื่อรวมกับวงเงินกู้ทุกสัญญาตามข้อบังคับ จ.44 ที่ใช้หลักประกันประเภทเดียวกันแล้ว กู้ได้ไม่เกินรายละ 150,000 บาท

2.4.3 จำนวนอสังหาริมทรัพย์ วงเงินกู้สูงสุดกู้ได้ไม่เกินรายละ ตามหลักเกณฑ์ปกติ ของธนาคาร เงินกู้สูงสุดกู้ได้ไม่เกินรายละตามหลักเกณฑ์ปกติของธนาคาร

2.4.4 คนงานต้องจัดทำประกันชีวิต และอุบัติเหตุกลุ่มกับบริษัทประกันชีวิต ที่เข้าร่วมโครงการโดยระบุให้ธนาคารเป็นผู้รับผลประโยชน์ในกรณีกรรม

3. โครงการรับซื้อลดเช็คค่าบำรุงอ้อย (เช็กเกียว)

ที่โรงงานน้ำตาลเป็นผู้ส่งจ่ายรับซื้อลดเช็คค่าบำรุงอ้อย (เช็กเกียว) จากเกษตรกรชาวไร่อ้อยและหรือหัวหน้าโควต้าและหรือสถาบันเกษตรกรผู้ที่ปลูกอ้อยส่งโรงงานน้ำตาล กลุ่มลูกค้าเป้าหมาย ผู้ขายลดเช็ค ได้แก่ เกษตรกรชาวไร่อ้อยและหรือหัวหน้าโควต้าและหรือสถาบันเกษตรกร โดยมีระยะเวลาดำเนินงาน ดำเนินการเป็นปี ๆ ไปตามนโยบายธนาคารและที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ ซึ่งมีพื้นที่ดำเนินงาน ครอบคลุม 47 จังหวัด และเป้าหมายการดำเนินงาน การรับซื้อลดเช็คตามเป้าหมายปี 2545/2546 เป้าหมายโครงการ = 10,000 ล้านบาท โดยมีพื้นที่ดำเนินงานคือธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ทั่วประเทศ

3.1 วัตถุประสงค์ ในการออกผลิตภัณฑ์

3.1.1 เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรชาวไร่อ้อย และหรือหัวหน้าโควต้า และหรือสถาบันเกษตรกร มีเงินลงทุนในการปลูกอ้อย และบำรุงอ้อย

3.1.2 เพื่อให้โรงงานน้ำตาล มีอ้อยเพียงพอในการผลิตเป็นน้ำตาลทราย ใช้บริโภคในประเทศ และส่งไปจำหน่ายต่างประเทศ

3.1.3 เพื่อสนับสนุนการจัดระเบียบการส่งอ้อย เข้าโรงงานน้ำตาลให้มีประสิทธิภาพ

3.1.4 เพื่อให้ระบบอุตสาหกรรมอ้อยและน้ำตาลทรายคงอยู่และพัฒนาดีขึ้น

3.2 ประเภทธุรกรรม เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการปลูกและบำรุงอ้อยวงเงินรับซื้อ
ลดเช็คต่อรายไม่เกิน 300 บาทต่อตันอ้อยตามบัญชีรายชื่อ และไม่เกินปริมาณอ้อย ที่สำนักงาน
คณะกรรมการอ้อย และน้ำตาลทราย (สอน.) แจ้งธนาคารอัตรารับซื้อลดเช็คร้อยละ MLR-1

3.3 ประเภทหลักประกัน กรณีวงเงินขายลดเช็คเกิน 5 ล้านบาท เฉพาะโรงงาน
น้ำตาลที่ไม่ได้อยู่ในกลุ่มที่ 1 ให้จัดหาหลักประกัน ในส่วนที่เกิน 5 ล้านบาท เพิ่มเติม ได้แก่ จำนอง
อสังหาริมทรัพย์ หรือพันธบัตรรัฐบาลหรือเงินฝากค้ำประกัน เป็นต้น

3.4 เงื่อนไขอื่น ๆ

3.4.1 รับซื้อลดเช็คค่าบำรุงอ้อยที่โรงงานน้ำตาลทั้งหมด 46 โรงงาน

3.4.2 ผู้ขายลดเช็คต้องมีรายชื่อบัญชีรายชื่อ และปริมาณอ้อยที่โรงงาน
น้ำตาลเสนอผ่าน สอน.

3.4.3 เช็คต้องลงวันที่ล่วงหน้าไม่เกิน 18 เดือน

3.5 กลยุทธ์ในการดำเนินงาน / รูปแบบการดำเนินการ

3.5.1 ดำเนินการรับซื้อลดเช็คค่าบำรุงอ้อยจากเกษตรกรชาวไร่อ้อยตาม
ภูมิลำเนา

3.5.2 ดำเนินการภายใต้ข้อตกลงความร่วมมือ 4 ฝ่ายฯ (สำนักงาน
คณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย, กองทุนอ้อยและน้ำตาลทราย, บริษัทอ้อย และน้ำตาลไทย
จำกัด, ธ.ก.ส.) และภายใต้มติ ครม. เมื่อวันที่ 23 มกราคม 2544

3.5.3 โรงงานน้ำตาล และบริษัทผู้ส่งออกค้ำประกันเกษตรกรชาวไร่อ้อย
ตามบัญชีรายชื่อ และปริมาณอ้อยที่ สอน. รับรอง

4. **สินเชื่อเพื่อการพัฒนาความรู้ในประเทศ** เช่น สินเชื่อเพื่อการศึกษา อบรม
สัมมนา ฝึกงานหรือฝึกงาน และสินเชื่อเพื่อการศึกษาตามระบบการศึกษาในระดับต่าง ๆ ตั้งแต่
อนุบาลจนถึงปริญญาเอก โดยมีพื้นที่ดำเนินงานคือธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร
(ธ.ก.ส.) ทั่วประเทศ

4.1 วัตถุประสงค์ในการออกผลิตภัณฑ์

4.1.1 เพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษาให้แก่ลูกค้าหรือบุคคลในครอบครัว

4.1.2 เพื่อเพิ่มทักษะ ความชำนาญ และเพิ่มศักยภาพในการประกอบอาชีพ
ของเกษตรกรและครอบครัว

4.1.3 เพื่อลดภาระหนี้สินนอกระบบของลูกค้า ที่เกิดขึ้นอันเนื่องมา
จากการศึกษา

4.2 กลุ่มลูกค้าเป้าหมาย

4.2.1 ผู้กู้เกษตรกรลูกค้า

4.2.2 ผู้ใช้เงินกู้ เกษตรกรลูกค้าหรือบุคคลในครอบครัว

4.3 ประเภทสินเชื่อ

4.3.1 เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการพัฒนาความรู้ภายในประเทศ วงเงินกู้สูงสุดต่อราย ไม่เกิน ตามที่แหล่งให้ความรู้กำหนดหรือตามอัตรา ที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด โดยทุกสัญญากู้ ต้องไม่เกินข้อบังคับฉบับที่ 44 อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ อัตราปกติตามชั้นลูกค้า กำหนดชำระคืนเงินกู้ ให้เสร็จสิ้นภายใน 12 - 18 เดือน

4.3.2 เพื่อเป็นค่าลงทุนในการพัฒนาความรู้ ภายในประเทศ (กรณีรายได้ คงเหลือสุทธิ ไม่เพียงพอที่จะชำระหนี้เสร็จภายใน 12 - 18 เดือนจึงให้กู้เป็นค่าลงทุน) วงเงินกู้สูงสุดต่อรายไม่เกิน เช่นเดียวกับ ข้อ 4.3.1 และอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ ร้อยละ เช่นเดียวกับ ข้อ 4.3.1 กำหนดชำระคืนเงินกู้ให้เสร็จสิ้นภายใน 15 ปี

4.4 ประเภทหลักประกันเงินกู้

4.4.1 รับรองรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วมกัน สูงสุดไม่เกิน 150,000 บาท ตามหลักเกณฑ์ปกติของธนาคาร

4.4.2 บุคคลค้ำประกัน สูงสุดไม่เกิน 150,000 บาท ตามหลักเกณฑ์ปกติของธนาคาร

4.4.3 จำนองอสังหาริมทรัพย์ ตามหลักเกณฑ์ปกติของธนาคาร

4.4.4 ใช้เงินฝากค้ำประกัน 80% ของเงินฝาก ตามหลักเกณฑ์ปกติของธนาคาร

5. โครงการส่งเสริมเกษตรกรไปฝึกอบรมยังประเทศอิสราเอล เป็นการให้สินเชื่อตามข้อ

15 (1) แห่งข้อบังคับฉบับที่ 44 ซึ่งเป็นการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการศึกษา อบรม สัมมนา คูงาน หรือฝึกงานทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติในต่างประเทศ โดยมีพื้นที่ดำเนินงานคือธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ทั่วประเทศ

5.1 วัตถุประสงค์ในการออกผลิตภัณฑ์

5.1.1 เพื่อสนับสนุนให้เกษตรกร หรือบุคคลในครอบครัวได้มีโอกาสเพิ่มพูนทักษะความรู้ เทคนิควิชาการใหม่ ๆ ในรูปของการอบรม สัมมนา คูงานหรือฝึกงาน ในต่างประเทศทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ

5.1.2 เพื่อสนับสนุนให้เกษตรกรหรือบุคคลในครอบครัว สามารถนำประสบการณ์จากการเรียนรู้มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาอาชีพทั้งด้านเกษตรกรรม หรืออาชีพอย่างอื่นของตนเอง และของครอบครัวให้ดีขึ้นก่อให้เกิดรายได้เพิ่ม

5.2 กลุ่มลูกค้าเป้าหมาย

5.2.1 เกษตรกรลูกค้า

5.2.2 ใช้เงินทุน เกษตรกรลูกค้าหรือบุคคลในครอบครัว

5.3 ประเภตินเชื่อ เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการพัฒนาความรู้ในต่างประเทศของตนเองหรือบุคคลในครอบครัว วงเงินกู้สูงสุดต่อรายไม่เกิน 150,000 บาท อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ร้อยละอัตราปกติตามชั้นลูกค้า กำหนดชำระคืนเงินกู้ให้เสร็จสิ้นภายใน 12 - 18 เดือน นับแต่วันอนุมัติเงินกู้

5.4 ประเภทหลักประกันเงินกู้

5.4.1 รับรองรับผิดชอบลูกหนี้ร่วมกัน สูงสุดไม่เกิน 150,000 บาท ตามหลักเกณฑ์ปกติของธนาคาร

5.4.2 บุคคลค้ำประกัน สูงสุดไม่เกิน 150,000 บาท ตามหลักเกณฑ์ปกติของธนาคาร

5.4.3 จำนองอสังหาริมทรัพย์ ตามหลักเกณฑ์ปกติของธนาคาร

5.4.4 ใช้เงินฝากค้ำประกัน 80% ของเงินฝาก ตามหลักเกณฑ์ปกติของธนาคาร

5.4.5 อื่น ๆ ผู้ไปฝึกอบรมต่างประเทศต้องทำประกันชีวิตและอุบัติเหตุกลุ่ม โดยระบุให้ธนาคารเป็นผู้รับผลประโยชน์ในกรมธรรม์

6. โครงการสินเชื่อเพื่อการรักษาพยาบาล เป็นการให้สินเชื่อเพื่อทำประกันสุขภาพ หรือการป้องกันจากโรคร้ายไข้เจ็บ หรือรักษาพยาบาลตนเองและบุคคลในครอบครัว โดยมีพื้นที่ดำเนินงานคือธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ทั่วประเทศ

6.1 วัตถุประสงค์ ในการออกผลิตภัณฑ์

6.1.1 เพื่อให้เกษตรกรและบุคคลในครอบครัว มีหลักประกันสุขภาพอย่างทั่วถึง และเพิ่มโอกาสในการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น

6.1.2 เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของเกษตรกรลูกค้าทางการเงิน จากค่ารักษาพยาบาลบุคคลในครอบครัว

6.1.3 เพื่อป้องกันลูกค้าไปก่อหนี้สินภายนอก จากการใช้จ่ายเพื่อการรักษาพยาบาล บุคคลในครอบครัว

6.2 กลุ่มลูกค้าเป้าหมาย

6.2.1 ผู้กู้ เกษตรกรลูกค้า

6.2.2 ผู้ใช้เงินกู้ เกษตรกรลูกค้าหรือบุคคลในครอบครัว

6.3 ประเภทสินเชื่อ

6.3.1 เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการ จัดทำหลักประกันสุขภาพ การป้องกันจากโรคภัยไข้เจ็บ และการรักษาพยาบาลลูกค้าหรือบุคคลในครอบครัว (ในกรณีที่จำนวนเงินที่ขอกู้ น้อยกว่าหรือเท่ากับกึ่งหนึ่งของรายได้สุทธิทั้งหมดของครัวเรือน) วงเงินกู้สูงสุดต่อรายไม่เกิน ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจริงและจำเป็น โดยทุกสัญญากู้ ต้องไม่เกินข้อบังคับฉบับที่ 44 อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ ร้อยละ อัตราปกติตามชั้นลูกค้า กำหนดชำระคืนเงินกู้ให้เสร็จสิ้นภายใน 12 - 18 เดือน

6.3.2 เพื่อเป็นค่าลงทุนในการ จัดทำหลักประกันสุขภาพ การป้องกันจากโรคภัยไข้เจ็บ และการรักษาพยาบาลลูกค้าหรือบุคคลในครอบครัว (ในกรณีที่จำนวนเงินที่ขอกู้ มากกว่ากึ่งหนึ่งของรายได้สุทธิทั้งหมดของครัวเรือน) วงเงินกู้สูงสุดต่อรายไม่เกินค่าใช้จ่ายที่ เกิดขึ้นจริงและจำเป็น โดยทุกสัญญากู้ต้องไม่เกินข้อบังคับฉบับที่ 44 อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ร้อยละ อัตราปกติตามชั้นลูกค้า กำหนดชำระคืนเงินกู้ให้เสร็จสิ้นภายใน 15 ปี

6.4 ประเภทหลักประกันเงินกู้

6.4.1 รับรองรับผิดชอบลูกหนี้ร่วมกัน สูงสุดไม่เกิน 150,000 บาท ตามหลักเกณฑ์ปกติของธนาคาร

6.4.2 บุคคลค้ำประกัน สูงสุดไม่เกิน 150,000 บาท ตามหลักเกณฑ์ปกติของธนาคาร

6.4.3 จำนองอสังหาริมทรัพย์ ตามหลักเกณฑ์ปกติของธนาคาร

6.4.4 ใช้เงินฝากค้ำประกัน 80% ของเงินฝาก ตามหลักเกณฑ์ปกติของธนาคาร

6.4.5 อื่น ๆ กรณีผู้ปว่ย / ผู้ใช้เงินกู้เป็นบุคคลในครอบครัว ที่บรรลุนิติภาวะแล้ว จะต้องจัดทำหนังสือรับรองรับผิดชอบลูกหนี้ร่วมด้วย

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับสินเชื่อ

จากการที่ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ให้บริการด้านสินเชื่อแก่เกษตรกรนั้น จึงนับได้ว่าธนาคารมีลูกหนี้เกิดขึ้น ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีการบริหารลูกหนี้ เพื่อให้ธนาคารมีสภาพคล่องจากการมีลูกหนี้ ซึ่ง ยุติ ไชยศิริ (2537: 244 –262) กล่าวว่า

การบริหารลูกหนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้กิจการมีกำไร และมีสภาพคล่องจากเชีคลูกหนี้ และเพื่อ บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว กิจการควรกำหนดนโยบายการให้สินเชื่อ และนโยบายการจัดเก็บหนี้ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการบริหารงานลูกหนี้ โดยมีรายละเอียดดังนี้

การกำหนดนโยบายสินเชื่อ (credit policy)

1. การกำหนดมาตรฐานการให้สินเชื่อ (credit standard)

การกำหนดมาตรฐานการให้สินเชื่อ เป็นการกำหนดคุณสมบัติมาตรฐานของ ลูกค้ำที่กิจการจะยอมรับเป็นลูกหนี้ รวมทั้งกำหนดวงเงินสินเชื่อของลูกค้ำที่มีคุณสมบัติต่าง ๆ กัน ถ้ากิจการตั้งมาตรฐานไว้สูง จำนวนลูกค้ำขายเชื่อก็จะน้อย แต่ถ้ากิจการตั้งมาตรฐานไว้ต่ำ จำนวน ลูกค้ำขายเชื่อก็จะมากขึ้น

1.1 การกำหนดคุณสมบัติมาตรฐาน

คุณสมบัติที่จะพิจารณา ได้แก่ ลักษณะนิสัยของลูกค้ำ ความสามารถในการหารายได้เพื่อนำมาชำระหนี้ เงินทุนหรือฐานะของกิจการ ทรัพย์สินที่ใช้เป็นหลักประกันชำระ หนี้ หรือที่รวมเรียกว่าการพิจารณา 5C's ได้แก่

ก. ลักษณะนิสัยของลูกค้ำ (characteristic) หมายถึง อุปนิสัยส่วนตัว มีความรับผิดชอบหรือไม่ มีประวัติการค้าและประวัติการชำระหนี้ในอดีตอย่างไร

ข. ความสามารถในการหารายได้เพื่อนำมาชำระหนี้ (capacity) โดย พิจารณาความสามารถในการขายและกำไรที่ผ่านมา และแนวโน้มที่จะเป็นไปในอนาคต รวมถึง การพิจารณาความรู้ความสามารถของผู้บริหารในกิจการดังกล่าวด้วย

ค. เงินทุนหรือฐานะของกิจการ (capital) โดยพิจารณาทรัพย์สิน หนี้สิน และทุนของกิจการ รวมทั้งวิเคราะห์อัตราส่วนต่าง ๆ ในงบการเงิน

ง. ทรัพย์สินที่ใช้เป็นหลักประกันการชำระหนี้ (collateral) หมายถึง ทรัพย์สินที่ลูกค้ำนำมาเป็นประกันการชำระหนี้ว่าคุ้มกับวงเงินที่จะขอสินเชื่อหรือไม่

จ. สภาพการณ์ทั่วไป (condition) หมายถึง สภาพเศรษฐกิจในขณะนั้น ว่าเอื้ออำนวยในการดำเนินงานของธุรกิจลูกค้ำหรือไม่ สภาพการณ์ทั่วไปนี้มีส่วนสำคัญที่จะทำให้ กิจการของลูกค้ำประสบผลสำเร็จมากน้อยแค่ไหนด้วย

1.2 การกำหนดวงเงินให้สินเชื่อ

ในการกำหนดวงเงินให้สินเชื่อทางการค้าหรือสินเชื่อทางธุรกิจ กิจการจะ พิจารณารายได้ของกิจการลูกค้ำ แต่ถ้าเป็นการพิจารณาสินเชื่อส่วนบุคคล ก็จะพิจารณารายได้ของ บุคคล

2. การกำหนดเงื่อนไขการให้สินเชื่อ

เมื่อกำหนดมาตรฐานการให้สินเชื่อแล้ว ขั้นตอนต่อไปก็จะกำหนดเงื่อนไขการให้สินเชื่อคือการกำหนดส่วนลดเงินสด การกำหนดเวลาให้ส่วนลดเงินสด และการกำหนดเวลาชำระเงินทั้งสิ้น

การควบคุมการจัดเก็บหนี้

การควบคุมการจัดเก็บหนี้ เป็นการติดตามผลที่เกิดจากวิธีการจัดเก็บหนี้ว่าสามารถจัดเก็บหนี้ได้ตามกำหนดเวลาหรือไม่ โดยใช้ควบคุมต่าง ๆ ดังนี้

1. การทำบัญชีลูกหนี้รายตัว ซึ่งจะแสดงยอดซื้อเชื่อ การชำระเงิน และยอดคงเหลือ ทำให้กิจการทราบประวัติการซื้อและการชำระเงินว่าตรงเวลาหรือไม่ นอกจากนี้ยังทราบยอดคงเหลือของลูกหนี้แต่ละราย ณ วันใดวันหนึ่งได้ทันที เช่น ลูกหนี้ นาย ก. ยอดหนี้คงเหลือ ณ วันที่ 22 กุมภาพันธ์ เท่ากับ 7,441 บาท ประกอบด้วยหนี้ 3 จำนวน คือ 4,920 บาท 2,015 บาท และ $595 - 89 = 506$ บาท ซึ่งมีอายุหนี้ต่าง ๆ กัน

2. การทำงบแยกอายุลูกหนี้ โดยนำเอาบัญชีลูกหนี้รายตัวทำการวิเคราะห์แยกอายุการเป็นหนี้ ต่อจากนั้นก็จะทำการจัดกลุ่มอายุลูกหนี้ว่า อายุลูกหนี้แต่ละกลุ่มมีจำนวนเท่าไร คิดเป็นร้อยละเท่าไรของลูกหนี้ทั้งสิ้น ซึ่งทำให้กิจการทราบว่าลูกหนี้คงเหลือมีอายุหนี้อย่างไร เกินกว่ากำหนดเวลาหรือไม่

3. วิเคราะห์อัตราส่วนเกี่ยวกับลูกหนี้

นอกจากนี้ วีเรศ อุปปาติก (2541: 51-52) ซึ่งได้ระบุแนวความคิดเกี่ยวกับคุณภาพของสินเชื่อของธนาคาร (concepts of quality of bank credit) ว่าการกำหนดนโยบายการเงินและนโยบายการเศรษฐกิจมักจะอยู่ภายใต้ข้อสมมุติที่ว่า ระบบธนาคารพาณิชย์ที่มีอยู่สามารถทำหน้าที่ของตนอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ย่อมหมายความว่าธนาคารพาณิชย์สามารถดำเนินกิจการอย่างมั่นคง กล่าวคือมูลค่าของสินทรัพย์ (assets) ทั้งหมดไม่น้อยไปกว่าหนี้สินทั้งหมดของธนาคาร ตลอดจนมีความสามารถสนองความต้องการของสังคมและปฏิบัติตามกฎหมายอย่างครบถ้วน ไม่ว่าสินทรัพย์ของธนาคาร หรือลักษณะการขยายสินเชื่อของธนาคารก็ตาม จะต้องมีความเพียงพอต่อการปฏิบัติหน้าที่อย่างมีความรับผิดชอบของธนาคารตลอดเวลา ผู้บริหารธนาคารจะต้องปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย ขนบธรรมเนียมประเพณี จริยธรรม ตลอดจนความรับผิดชอบต่อผู้ฝากเงินและเจ้าของกิจการของธนาคาร

ดังนั้น การให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์จึงมีความจำเป็นต้องคำนึงถึงคุณภาพ (quality) ซึ่งสามารถจำแนกออกเป็นสามประการ

1. คุณภาพอันแสดงถึงลักษณะเด่น ที่ประจักษ์ของการพึ่งพาตนเองภายในของธุรกรรม (the self-sufficiency of the transaction)

1.1 จากทัศนะของผู้ให้กู้ ซึ่งหมายถึงผู้ให้กู้จะได้รับทั้งเงินต้นและดอกเบี้ยคืนตรงตามเวลาที่สัญญาไว้

1.2 ในทัศนะของผู้ขอกู้ หมายถึงเงินที่ขอกู้มานั้นได้ถูกนำไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถชำระหนี้โดยปราศจากผลกระทบต่อการเจริญเติบโตของธุรกิจ

2. คุณภาพอันเนื่องจากผลสะท้อนของการให้สินเชื่อต่อการพัฒนาการเศรษฐกิจ กระแสการหมุนเวียนของสินค้าบริการ และรายได้ การใช้ประโยชน์ของทรัพยากรและการยกระดับมาตรฐานการครองชีพให้สูงขึ้น แนวความคิดนี้คำนึงทั้งความดี (goodness) หรือความชั่วร้าย (badness) ที่มีต่อสังคม

3. คุณภาพอันเกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการให้สินเชื่อต่อการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ

อย่างไรก็ตาม ไม่ว่ามาตรการชนิดใดที่ใช้วัดคุณภาพของสินเชื่อนั้นย่อมจะต้องคำนึงถึงความเสี่ยงและหนี้สูญ

ดังนั้น การกำหนดความเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์ (credit risk policy) โดยธนาคารมีแนวทางที่จะกำหนดนโยบายความเสี่ยงได้หลายทาง ทางแรกคือการลดความเสี่ยงให้ต่ำที่สุด โดยการแยกลูกค้าออกเป็นสองกลุ่ม กลุ่มแรกคือกลุ่มที่มีฐานะดี ถ้าให้สินเชื่อก็จะไม่มีปัญหาสำหรับการชำระหนี้คืน ถ้านำเงินไปลงทุนก็จะได้ผลตอบแทนพอสมควร กลุ่มที่สองได้แก่ธุรกิจและกิจการที่คาดว่าจะเกิดปัญหาการชำระหนี้คืน และอัตราผลตอบแทนจะไม่น่าพอใจ กิจการในกลุ่มที่สองธนาคารจะไม่เข้าไปเกี่ยวข้องด้วย

หลักพิจารณาของธนาคารใช้ดังต่อไปนี้

1. อุปนิสัย คือพิจารณาคุณลักษณะของบุคคลว่ามีความสามารถในการบริหารเพียงใด และมีความตั้งใจชำระหนี้เพียงใด

2. โครงการ (project) คือความสามารถของกิจการลูกค้าที่จะดำเนินงานหรือโครงการให้สำเร็จและชำระหนี้ได้

3. หลักประกัน (collateral) หลักประกันที่ผูกพันตามกฎหมายให้ลูกค้ายึดชำระหนี้ และผูกพันใจมิให้ลูกค้าละทิ้งกิจการ

จากการที่ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ได้ให้บริการ ด้านสินเชื่อแก่เกษตรกรลูกค้าไปแล้วหลายรายปรากฏว่า มีเกษตรกรลูกค้าที่มีการค้างชำระหนี้เงินกู้ โดยมีมูลเหตุที่ทำให้เกษตรกรลูกค้าไม่สามารถชำระหนี้ได้ตรงตามกำหนดเวลา ซึ่งธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ได้สรุปปัจจัยที่ทำให้เกิดการค้างชำระหนี้เงินกู้อย่างนี้

ปัจจัยทางด้านผู้กู้

1. ตาย
2. วิกลจริต ทูพลภาพ ป่วย
3. เลิกการเกษตร
4. ย้ายที่อยู่อาศัย
5. บวชไม่สึก
6. จำคุก
7. มีหนี้สินภายนอกมาก
8. ศาลยึดทรัพย์ล้มละลาย
9. โอนทรัพย์สินให้ผู้อื่น
10. ให้ผู้อื่นกู้ยืมเงิน
11. ใช้เงินกู้ผิดวัตถุประสงค์
12. เล่นการพนัน ติดยาเสพติด
13. บิดพลิ้ว
14. มีค่าใช้จ่ายฉุกเฉิน
15. ไม่พอใจพนักงาน

ปัจจัยภายนอก

1. ถูกทางราชการเวนคืนที่ดิน
2. เจ้าของไม่ให้เช่าที่ดิน
3. ฝนแล้ง
4. น้ำท่วม
5. ลมพายุ หรืออัคคีภัย

6. ศัตรูพืช สัตว์รบกวน
7. โรคระบาด
8. ไฟไหม้ผลผลิต
9. ถูกลักขโมยผลผลิต
10. ถูกกลั่นแกล้งทำลายผลผลิต
11. ฝนตกมาก
12. ไม่สามารถขนไปขายได้
13. ไม่มีผู้รับซื้อ
14. ราคาผลผลิตตกต่ำ
15. ถูกไฟไหม้ทรัพย์สิน
16. โจรปล้นทรัพย์สิน
17. ภัยสงคราม

ปัจจัยจากพนักงานธนาคาร

1. ทุจริต
2. พนักงานเบียดเบียน
3. พนักงานประพฤติตนไม่เหมาะสม
4. ไม่ได้ได้รับความสะดวกในการชำระหนี้

นอกจากนี้ สิริวิทย์ เสียมภักดี (2540: 11-18) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่ก่อให้เกิดการค้างชำระหนี้ของลูกหนี้จากการปล่อยสินเชื่ไว้ดังนี้

1. สาเหตุที่เกิดจากปัจจัยภายนอก เป็นสาเหตุที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลง หรือผันผวนจากภาวะเศรษฐกิจ นโยบายของรัฐบาลฯลฯ ซึ่งโดยปกติแล้วธุรกิจย่อมได้รับผลกระทบทุกกรณีแต่ผลที่เกิดขึ้นจะรุนแรงมากน้อยต่างกัน ทั้งนี้เนื่องมาจากการปรับตัวของธุรกิจเองที่จะรู้สาเหตุแห่งปัญหานั้น ๆ ได้เพียงใด ซึ่งพอจะแบ่งแยกสาเหตุจากภายนอกได้ดังนี้

1.1 ปัญหาด้านทุนการผลิตสินค้าสูง อาจเกิดจากสาเหตุดังนี้ การปรับค่าเงินบาท (devalue) หรืออัตราแลกเปลี่ยนในตลาดเปลี่ยนแปลง การขึ้นราคาน้ำมัน การตั้งกำแพงภาษี (tariff) คุ้มครองสินค้าที่สามารถผลิตในประเทศได้ (ในกรณีที่ต้องนำเข้าสินค้าวัตถุดิบเข้ามา) ต้องใช้ความรู้ทางด้านเทคนิคสูง/ต้องใช้เจ้าหน้าที่ที่มีความชำนาญพิเศษโดยเฉพาะทำให้ต้องเสียค่าใช้จ่ายสูง ภาวะดินฟ้าอากาศไม่เอื้ออำนวย (ในกรณีที่เป็นสินค้าเกษตรกรรม) การกำหนดค่าแรงขั้นต่ำสูงขึ้น

1.2 ปัญหาด้านการตลาดและการขายสินค้า อาจเกิดจากสาเหตุ

ด้านผู้ส่งออก มีการจำกัดโควตาส่งออก ประเทศผู้ซื้อสินค้าตั้งข้อกำหนด กฎเกณฑ์เกี่ยวกับคุณภาพของสินค้าไว้ เช่น ไม้สกัดแห้งแข็ง ของทะเลกระป๋อง เช่น กุ้ง ปู หอย ฯลฯ ความเสี่ยงในอัตราแลกเปลี่ยนอยู่เสมอ

ด้านผู้นำเข้า มีการกำหนดภาษีสินค้านำเข้าของรัฐบาล การลดค่าเงินบาท มาตรการจำกัดการนำเข้าสินค้าของภาครัฐบาล การกำหนดชนิดและประเภทสินค้านำเข้าโดย รัฐบาลเป็นผู้กำหนด

1.3 ปัญหาผลิตภัณฑ์สินค้าตลาด และการแข่งขันสูง อาจเกิดจากสาเหตุสต็อกของผลิตภัณฑ์ในปีที่ผ่านมาปริมาณคงค้างสูง ผลติมากกว่าทำให้อุปสงค์มากกว่าอุปทานความ นิยมเพิ่มขึ้นของสินค้าที่สามารถทดแทนกันได้

1.4 ปัญหานโยบายของธนาคารแห่งประเทศไทย และกระทรวงการคลัง อาจเกิดจากสาเหตุการจำกัดอัตราการขายด้วยงบประมาณรายจ่ายของประเทศ เพื่อควบคุมการขาดดุลงบประมาณของประเทศ การจำกัดการช่วยเหลือแก่เอกชน และการจำกัดซื้อขายเงินบาทให้ออกแก่ผลิตภัณฑ์ที่จะส่งไปจำหน่ายยังต่างประเทศ

1.5 ปัญหาการผลิตและการดำเนินงานหุยนต์งัก อาจเกิดจากสาเหตุนโยบาย ทางการเมือง วัตถุดิบขาดตลาด ไม่มีตลาดรองรับสินค้า พนักงานสไตรด์ ภัยธรรมชาติ ความไม่แน่นอนในนโยบายสนับสนุนของรัฐบาล

1.6 ปัญหาลูกค้าของเครดิตเกินสภาพการดำเนินงานธุรกิจของลูกค้า ซึ่งเกิดขึ้นจากการเก็งกำไร อาจเกิดจากสาเหตุการขึ้นลงของราคาสินค้าของโลก และตลาดภายในประเทศ โดยเฉพาะสินค้าพืชไร่ การควบคุมราคาสินค้า เช่น ราคาน้ำตาลภายในประเทศ การกำหนดโควตาของสินค้าส่งออก เช่น การที่รัฐบาลกำหนดโควต้ามั่นสำปะหลังส่งออก ทำให้ผู้ส่งออก ต้องกักตุนสินค้าปริมาณ เพื่อเป็นฐานในการคำนวณโควตาที่จะได้รับการจัดสรร

1.7 ปัญหาภาวะเศรษฐกิจซบเซา ดูจากอำนาจซื้อของผู้บริโภคเกิดจากสาเหตุ เงินเฟ้อ เงินฝืด ปริมาณคนตกงานเพิ่มมากขึ้น ทำให้อำนาจซื้อลดลง

1.8 ปัญหาการลงทุนขยายกิจการน้อย อาจเกิดจากสาเหตุ ไม่มีตลาดรองรับ ผลผลิตที่ผลิต ความไม่แน่นอนในอัตราดอกเบี้ย เสถียรภาพทางการเมือง ไม้มั่นคง ความไม่แน่นอนในนโยบายของรัฐบาล

ภาคสรุป

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร เป็นธนาคารเฉพาะกิจที่รัฐจัดตั้งขึ้นมาเพื่อให้เป็นสถาบันการเงินกับเกษตรกร ซึ่งนับได้ว่าเป็นคนส่วนใหญ่ของประเทศ มาตลอดกว่า 30 ปี จนกระทั่งได้รับการแก้ไขพระราชบัญญัติ ธ.ก.ส. ให้มีขอบเขตการดำเนินงานการให้สินเชื่อแก่เกษตรกร ครอบคลุมในทุกอาชีพ และจากนโยบายของกระทรวงการคลังในการปรับปรุงรัฐวิสาหกิจในสังกัดให้มีประสิทธิภาพสูง โดยมีเกณฑ์หลักในการประเมินคุณภาพของรัฐวิสาหกิจอย่างหนึ่งคือ การให้บริการแก่ลูกค้า ฉะนั้น ธนาคารจึงต้องคำนึงถึงคุณภาพการบริการของธนาคารให้บังเกิดผลเป็นที่พอใจกับลูกค้าให้มากที่สุด และเนื่องจากผู้วิจัยเป็นบุคลากรในธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรสาขาแม่โจ้ หน่วยอำเภอสันทราย ในตำแหน่งพนักงานพัฒนาธุรกิจปฏิบัติงานในท้องที่หรือในที่ตั้งสำนักงานโดยตรง ซึ่งงานสินเชื่อตามระเบียบและวิธีปฏิบัติของธนาคารนั้น มีขั้นตอนที่แบ่งออกเป็นหลายขั้นตอน นับตั้งแต่กระบวนการเริ่มแรกของเกษตรกรลูกค้าขึ้นความประสงค์ จนถึงเกษตรกรลูกค้าได้รับเงินกู้ ซึ่งเกษตรกรลูกค้าจะต้องติดต่อกับพนักงานพัฒนาธุรกิจโดยตรง ในท้องที่หรือในที่ตั้งสำนักงาน เพื่อขอรับบริการสินเชื่อจากธนาคาร ดังนั้นผู้วิจัยจึงอยากที่จะศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการชำระหนี้เงินกู้ยืม 3 ด้าน คือ 1) ด้านเกษตรกรลูกค้าได้แก่ ใช้เงินกู้ผิดวัตถุประสงค์ที่กู้ มีหนี้สินนอกเหนือจาก ธ.ก.ส. มีค่าใช้จ่ายในครอบครัวมาก เลิกประกอบอาชีพเกษตรกรรม บุคคลในครอบครัวที่เป็นหลัก คาย วิกลจริต ทูพพลภาพ ป่วย หรือบวชไม่สึก บุคคลในครอบครัวที่เป็นหลักในการทำงานถูกจำคุก การย้ายที่อยู่อาศัย ขาดความรู้ในการทำเกษตรกรรม ขาดยานพาหนะในการขนส่ง ขาดอุปกรณ์ หรือเครื่องมือในการทำเกษตรกรรม 2) ด้านธนาคาร ธ.ก.ส. ได้แก่ พนักงานบริการไม่ดี ไม่เป็นกันเอง ไม่สุภาพ ดูถูกเกษตรกร พนักงานทุจริต หรือเบียดเบียนลูกค้าในการเรียกเงินทองเพื่อแลกกับความสะดวกในการติดต่อ หรือชำระหนี้ ไม่ได้รับความสะดวกในการชำระหนี้ กฎ ระเบียบ ข้อบังคับของธนาคารไม่เอื้อต่อการชำระหนี้ ขั้นตอนในการชำระหนี้มีมากหลายขั้นตอน 3) ด้านปัจจัยภายนอก ได้แก่ ฝนแล้ง น้ำท่วม อากาศหนาวหรือร้อนเกินไป ฝนตกมาก หรือลูกเห็บตกมาก หรือลมพายุ เกิดอัคคีภัย หรือไฟไหม้ผลผลิต ถูกทางราชการเวนคืนที่ดิน เจ้าของที่ดินไม่ให้เช่าที่ดิน โรคศัตรูพืชระบาด สัตว์รบกวนที่ทำกิน ไม่มีผู้รับซื้อผลผลิตหรือสินค้าล้นตลาด ราคาผลผลิตตกต่ำ ถูกพ่อค้าคนกลางเอารัดเอาเปรียบ ถูกกลั่นแกล้งทำลายผลผลิต ขาดแรงงานในการทำเกษตรกรรม หรือไม่มีผู้รับจ้างหรือช่วยในการทำงาน การเดินทางไปชำระหนี้ไม่สะดวก ต้นทุนการผลิตสูง เช่น ปุ๋ยราคาแพง ยากำจัดวัชพืช ยาป้องกันโรคพืช ค่าแรงแพง เป็นต้น

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การค้าชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกรลูกค้า ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) สาขาแม่โจ้ จังหวัดเชียงใหม่ ได้กำหนดวิธีการวิจัย ดังนี้

สถานที่ดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการในธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) สาขาแม่โจ้ เฉพาะตำบลหนองหาร และตำบลป่าไผ่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ เป็นรัฐวิสาหกิจ สังกัดกระทรวงการคลัง

เหตุผลที่เลือกธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) สาขาแม่โจ้ เพื่อดำเนินการวิจัย มีดังนี้

1. เนื่องจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร มีเกษตรกรลูกค้าธนาคารที่ค้างชำระหนี้เงินกู้ธนาคารเพื่อนำไปใช้ในการประกอบอาชีพเกษตรกระจายอยู่ทั่วถึงทั้ง 12 ตำบล ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้สามารถนำไปปรับปรุงระบบการให้บริการสินเชื่อของธนาคารได้อย่างดียิ่ง เพื่อพัฒนาการดำเนินงานของธนาคารให้ประสบผลสำเร็จต่อไป
2. ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาแม่โจ้ หน่วยอำเภอสันทราย มีการดำเนินงานและระบบการให้บริการสินเชื่อแก่เกษตรกรลูกค้าธนาคาร ซึ่งธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรสาขาอื่น ๆ ในจังหวัดเชียงใหม่มักปฏิบัติเช่นเดียวกัน ดังนั้นข้อมูลที่ได้จากการวิจัยสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับธนาคารสาขาอื่นในจังหวัดเชียงใหม่ได้

ผู้ให้ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากเกษตรกรลูกค้าที่ค้างชำระหนี้เงินกู้ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) สาขาแม่โจ้ จังหวัดเชียงใหม่ โดยศึกษาเฉพาะตำบลหนองหาร และตำบลป่าไผ่ ทั้งหมด 73 คน เนื่องจากประชากรมีจำนวนไม่มากนัก ไม่เหมาะสมในการสุ่มตัวอย่างซึ่ง นำชัย ทนุผล (2531: 52) ได้กล่าวว่างานวิจัยใดที่มีประชากร

เป้าหมายไม่เกินกำลังความสามารถของผู้วิจัย ในการเก็บข้อมูลและอยู่ในวิสัยที่จะศึกษาเก็บข้อมูลจากทุกหน่วยได้ก็ควรจะศึกษาประชากรทั้งหมด เพื่อความถูกต้องแม่นยำและไม่จำเป็นต้องใช้สถิติอนุมานมาประมาณค่า

ตัวแปรและการวัดตัวแปร

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรในการศึกษาและวิธีการศึกษาหรือวัดตัวแปรดังนี้

เพศ หมายถึง เพศชายหรือเพศหญิง ซึ่งเป็นลักษณะที่แสดงความแตกต่างกันของผู้ให้ข้อมูล

อายุ หมายถึง จำนวนปีที่เกิดมาของผู้ให้ข้อมูลนับตั้งแต่เกิดจนถึงเวลาบันทึกข้อมูล

ระดับการศึกษา หมายถึง คุณวุฒิทางการศึกษาขั้นสูงสุดของผู้ให้ข้อมูลที่ได้รับการศึกษาในระบบ จากสถาบันการศึกษาของรัฐและเอกชน

การค้างชำระหนี้เงินกู้ หมายถึง การที่เกษตรกรลูกค้ากู้ยืมเงินจากธนาคารไปแล้วไม่สามารถชำระคืนได้ตามระยะเวลาของสัญญาเงินกู้

ปัจจัยด้านตัวลูกค้า หมายถึง เหตุที่เกิดขึ้นในส่วนของตัวเกษตรกรลูกค้าแล้วส่งผลกระทบต่อผลการค้างชำระหนี้เงินกู้ ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา รายได้ จำนวนสมาชิกในครอบครัว ขนาดการถือครองที่ดิน ปริมาณเงินกู้จาก ธ.ก.ส. ปริมาณเงินกู้จากสถาบันการเงินอื่น ปริมาณเงินกู้นอกระบบ การใช้เงินกู้ตามวัตถุประสงค์ที่ขอกู้ การใช้เงินกู้ไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ เป็นต้น

ปัจจัยจากภายนอก หมายถึง เหตุที่เกิดขึ้นในสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคมแล้วส่งผลกระทบต่อผลการค้างชำระหนี้เงินกู้ ได้แก่ นโยบายของรัฐ กฎหมาย น้ำท่วม ไฟไหม้ พายุ โรคระบาด ศัตรูพืช ราคาผลผลิตตกต่ำ โจรปล้นทรัพย์สิน ภัยสงคราม ไม่มีพื้นที่ทำกิน ภัยราคาแพง ขาดแรงงาน โรคภัยไข้เจ็บ ไม่มีที่ขายผลผลิต ยาเสพติด สินค้าต้นตลาด ถูกพ่อค้าคนกลางเอาเปรียบ เป็นต้น

ปัจจัยจากธนาคาร หมายถึง เหตุที่เกิดขึ้นจากธนาคาร แล้วส่งผลกระทบต่อผลการค้างชำระหนี้เงินกู้ ได้แก่ กฎระเบียบของธนาคาร พนักงานของธนาคารวิเคราะห์เครดิตไม่เป็นหรือหละหลวม ขาดประสิทธิภาพ ประมาท เลินเล่อ ไม่ซื่อสัตย์ การบริการของธนาคารไม่ดี เป็นต้น

ปัจจัยที่ทำให้เกษตรกรลูกค้า ค้างชำระหนี้เงินกู้ตามการรับรู้ของผู้ให้ข้อมูล หมายถึง การลงความเห็นเกี่ยวกับความรู้สึกของตัวเองหรือเป็นกระบวนการซึ่งบุคคลจัดระเบียบ และตีความรู้สึก โดยถือเกณฑ์จากการสังเกต ลักษณะ เหตุที่ประสบด้วยตนเอง เหตุที่เกิดขึ้น แล้วส่งผลกระทบต่อ การค้างชำระหนี้เงินกู้ โดยผู้วิจัยสร้างข้อความเกี่ยวกับปัจจัยที่ทำให้เกษตรกรลูกค้าค้างชำระหนี้เงินกู้ 3 ปัจจัย คือ 1) ปัจจัยด้านตัวลูกค้า 2) ปัจจัยจากภายนอก 3) ปัจจัยจากธนาคาร และผู้วิจัยจะมีคำตอบให้ผู้ให้ข้อมูลพิจารณาและเลือกตอบ โดยกำหนดค่าคะแนนปัจจัยที่มีผลทำให้ค้างชำระหนี้เงินกู้ตามการรับรู้ของผู้ให้ข้อมูล คือ “มีผลมากที่สุด = 4” “มีผลมาก = 3” “มีผลน้อย = 2” “มีผลน้อยที่สุด = 1” จากนั้นนำคะแนนที่ได้จากคำตอบไปคำนวณค่าน้ำหนักเฉลี่ยระดับปัจจัยที่มีผลทำให้ค้างชำระหนี้เงินกู้ของผู้ให้ข้อมูล โดยมีเกณฑ์การแปลความดังนี้

ช่วงคะแนนเฉลี่ย	ระดับการรับรู้
3.26 – 4.00	ปัจจัยที่มีผลทำให้ค้างชำระหนี้เงินกู้มากที่สุด
2.51 – 3.25	ปัจจัยที่มีผลทำให้ค้างชำระหนี้เงินกู้มาก
1.76 – 2.50	ปัจจัยที่มีผลทำให้ค้างชำระหนี้เงินกูน้อย
1.00 – 1.75	ปัจจัยที่มีผลทำให้ค้างชำระหนี้เงินกูน้อยที่สุด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ซึ่งประกอบด้วย คำถามแบบปลายปิด (close ended question) และคำถามแบบปลายเปิด (open ended question) โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 2 ตอนคือ

ตอนที่ 1 ลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ ของผู้ให้ข้อมูล

ตอนที่ 2 ปัจจัยที่ทำให้ค้างชำระหนี้เงินกู้ตามการรับรู้ของผู้ให้ข้อมูล

การทดสอบเครื่องมือ

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และมีการทดสอบเครื่องมือก่อนนำเครื่องมือไปเก็บข้อมูลจริง และได้นำเครื่องมือไปทดสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหาและความเชื่อมั่น โดยผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามจากแนวทางตามวัตถุประสงค์ และการตรวจเอกสาร จากนั้นนำเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาพิจารณาตรวจสอบและแก้ไข

ปรับปรุงแบบสอบถามตามที่คณะกรรมการที่ปรึกษาเสนอแนะให้ถูกต้องเกี่ยวกับความแจ่มชัดของภาษาที่ใช้ในการถาม รวมทั้งการใช้ภาษาที่เหมาะสมกับวัยและระดับความรู้ของผู้ตอบ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540: 128) โดยการนำแบบสอบถามไปทดสอบกับเกษตรกรลูกค้าที่ค้างชำระหนี้เงินกู้ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) สาขาแม่ริม และสาขาแม่แตงจำนวน 30 คน และข้อมูลที่ไปทดสอบนำมาโดยวิเคราะห์ความเชื่อมั่นตามแบบของครอนบัค (cronbach) สัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) ใน พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2540: 125-126) ซึ่งมีสูตรดังนี้

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum s_i^2}{s^2} \right\}$$

α หมายถึง สัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น

n หมายถึง จำนวนข้อ

s_i^2 หมายถึง คะแนนความแปรปรวนแต่ละข้อ

s^2 หมายถึง คะแนนความแปรปรวนทั้งหมด

จากผลการทดสอบปรากฏว่า ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบความคาดหวังได้ค่าสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน (0.70) คือ 0.83 แสดงว่าแบบสอบถามที่ใช้สำหรับงานวิจัยครั้งนี้ มีความเที่ยงน่าเชื่อถืออยู่ในเกณฑ์ที่สามารถนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้ โดยได้ผลความแม่นยำมีความน่าเชื่อถือได้สูง

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยได้วางแผนขั้นตอนการดำเนินงานไว้ดังนี้

1. ผู้วิจัยทำหนังสือในนามโครงการบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ถึงผู้จัดการธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) สาขาแม่โจ้ จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลเกษตรกรลูกค้าที่ค้างชำระหนี้เงินกู้
2. ผู้วิจัยประสานงานโดยตรงกับเกษตรกรลูกค้าที่ค้างชำระหนี้เงินกู้ ตำบลหนองหาร และตำบลป่าไผ่ เพื่อแจ้งความประสงค์และกำหนดการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ตามวัน เวลา และสถานที่ที่กำหนด
4. นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ แปลความ สรุปผล และเขียนรายงานผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้รวบรวมมานำมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล จากนั้นผู้วิจัยนำข้อมูลมาถอดรหัส จัดหมวดหมู่ และวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistical package for the social sciences: SPSS/PC⁺) สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าคะแนนเฉลี่ย (weight mean score: WMS)

ระยะเวลาในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ใช้ระยะเวลาดังแต่เดือนตุลาคม พ.ศ. 2547 ถึง เดือนตุลาคม พ.ศ.

บทที่ 4

ผลการวิจัยและวิจารณ์

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อทราบถึงปัจจัยต่อการชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกรลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาแม่โจ้ จังหวัดเชียงใหม่ การนำเสนอผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รวบรวมเอาผลการวิจัยและวิจารณ์เป็นส่วนเดียวกัน โดยนำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปของตารางข้อมูลประกอบคำบรรยายและความเรียงแยกกันเป็นหัวข้อตามวัตถุประสงค์ได้ดังนี้

ตอนที่ 1 ลักษณะส่วนบุคคล และเศรษฐกิจของเกษตรกรลูกค้าที่ค้างชำระหนี้เงินกู้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาแม่โจ้ จังหวัดเชียงใหม่

ตอนที่ 2 ปัจจัยที่ทำให้เกษตรกรลูกค้าค้างชำระหนี้เงินกู้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาแม่โจ้ จังหวัดเชียงใหม่

ตอนที่ 1 ลักษณะส่วนบุคคล และเศรษฐกิจ ของเกษตรกรลูกค้าที่ค้างชำระหนี้เงินกู้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาแม่โจ้ จังหวัดเชียงใหม่

เพศ

ผลการวิจัยในตาราง 1 พบว่าผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ (ร้อยละ 83.60) เป็นเพศชาย ส่วนอีกร้อยละ 16.40 เป็นเพศหญิง จากผลการวิจัยดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่าลูกค้าเงินกู้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาแม่โจ้ จังหวัดเชียงใหม่ ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ซึ่งอาจเนื่องมาจากเพศชายเป็นหัวหน้าครอบครัวการกีดกันจิตใจ ยังเป็นหน้าที่ของเพศชาย และในสังคมชนบท เพศชายยังถูกยกย่องจากครอบครัวให้เป็นผู้นำในการกีดกันจิตใจนอกจากนี้ในการพิจารณาสินเชื่อของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร มักจะพิจารณาในเรื่องของความสามารถในการชำระหนี้ผู้ที่สมรสแล้วจะมีความสามารถในการชำระหนี้สูงกว่าคนโสดหรืออาจจะเป็นไปได้ว่า ผู้ที่ยังไม่ได้สมรสไม่มีความจำเป็นที่จะต้องใช้บริการสินเชื่อของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร เนื่องจากไม่มีภาระรับผิดชอบในครอบครัวซึ่งสอดคล้องกับจันทร์ศรี สมวิลาศ (2536: 31) ได้ศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการชำระคืนสินเชื่อการเกษตรของสมาชิกสหกรณ์สันป่าตอง จำกัด พบว่าสมาชิกสหกรณ์การเกษตรสันป่าตอง จำกัดมีเพศชายมากถึง ร้อยละ 93.42 อาจเนื่องจากเพศชายส่วนใหญ่เป็นหัวหน้าครอบครัว และมีความสามารถตัดสินใจได้ดีกว่า จึงนิยมให้หัวหน้าครอบครัวเป็นผู้สมัครเป็นสมาชิก

อายุ

ผลการวิจัยในตาราง 1 พบว่าผู้ให้ข้อมูลกลุ่มใหญ่ (ร้อยละ 38.63) มีอายุระหว่าง 44-52 ปี รองลงมาร้อยละ 24.66 มีอายุระหว่าง 53-61 ปี ร้อยละ 19.17 มีอายุ 62 ปี และมากกว่า และร้อยละ 17.81 มีอายุระหว่าง 35-43 ปีขึ้นไป เมื่อพิจารณาอายุเฉลี่ยของผู้ให้ข้อมูลพบว่ามีอายุ 52.60 ปี โดยมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 8.63 จากผลการวิจัยดังกล่าวจึงสรุปได้ว่า ผู้ให้ข้อมูลมีอายุวัยทำงานอายุเฉลี่ยไม่มากนัก และเป็นกลุ่มที่มีครอบครัว พยายามสร้างฐานะครอบครัวของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับเอกศักดิ์ เนตรกลั่น (2543: 33) กล่าวว่าลูกค้านานาการเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ การเกษตร ส่วนใหญ่อยู่ในวัยทำงานประกอบกับคนรุ่นใหม่เมื่อแต่งงานและแยกครอบครัวแล้ว มักจะสร้างครอบครัวของตนจึงมาสมัครเป็นลูกค้าสินเชื่อเพื่อนำเงินไปลงทุนประกอบอาชีพต่อไป

การศึกษา

ผลการวิจัยในตาราง 1 พบว่าผู้ให้ข้อมูลมากกว่าครึ่ง (ร้อยละ 67.12) จบการศึกษาระดับประถมศึกษาตอนต้น รองลงมาร้อยละ 8.22 จบการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นสูงและระดับปริญญาตรี ร้อยละ 6.85 จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ร้อยละ 5.48 จบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และร้อยละ 4.11 ไม่ได้เข้ารับการศึกษแต่อย่างใดก็ตาม มีผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีวุฒิทางการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา (ประถมศึกษาปีที่ 1-6) ซึ่งบ่งชี้ให้เห็นว่า ลูกค้าส่วนใหญ่มีการศึกษาอยู่ในระดับที่ยังไม่สูงมากนัก ซึ่งอาจเนื่องมาจากคนไทยที่ประกอบอาชีพทางการเกษตรแต่ละครอบครัวมีฐานะยากจน ส่งผลให้บางครอบครัวไม่ได้รับโอกาสทางการศึกษาเท่าที่ควรจึงขาดโอกาสในการเลือกงานจึงทำให้ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร และการศึกษาของลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องต่อการขอสินเชื่อของธนาคารซึ่งสอดคล้องกับ อภิชาติ คันธา (2544: 41) ซึ่งกล่าวว่าระดับการศึกษาไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องต่อการสมัครเป็นลูกค้าของธนาคารเนื่องจากที่ผ่านมาธนาคารพิจารณาว่าลูกค้าที่ไม่สามารถลงลายมือชื่อ ได้เข้าเป็นลูกค้าของธนาคารโดยใช้การพิจารณาจากการประกอบอาชีพการทำกินของตัวเองเกษตรกรเอง ความซื่อสัตย์สุจริต การยอมรับกันภายในกลุ่มของเกษตรกรเอง ประวัติของผู้สมัครเข้าเป็นลูกค้าและหลักประกัน

สถานภาพการสมรส

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 1 พบว่าผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ (ร้อยละ 90.40) มีสถานภาพสมรส รองลงมาร้อยละ 5.50 มีสถานภาพหม้าย ผู้ให้ข้อมูลร้อยละ 2.70 มีสถานภาพโสดและร้อยละ 1.40 มีสถานภาพหย่าร้าง จากผลการวิจัยข้างต้นสรุปได้ว่าผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ที่สมรสแล้ว จากผลการวิจัยข้างต้นสรุปได้ว่าผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่สมรสแล้ว และเนื่องจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จะคัดเลือกผู้ที่มีครอบครัวแล้วเป็นอันดับแรกในการเป็นลูกค้าของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าลูกค้าที่ธนาคารให้กู้เงินแล้วนั้นจะไม่อพยพถิ่นฐาน หรือย้ายถิ่นที่อยู่หรือไปทำงานต่างจังหวัด/ ต่างประเทศ และไม่สามารถติดต่อได้ ซึ่งจะเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดหนี้ค้างชำระ

จำนวนสมาชิกในครอบครัว

ผลการวิจัยในตาราง 1 พบว่าผู้ให้ข้อมูลมากกว่าครึ่ง (ร้อยละ 56.16) มีสมาชิกในครอบครัวระหว่าง 4-5 คน รองลงมาร้อยละ 27.40 มีสมาชิกในครอบครัว 2-3 คน ร้อยละ 13.70 มีสมาชิกในครอบครัว 6-7 คนและร้อยละ 2.74 มีสมาชิกในครอบครัว 8-9 คน ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ครอบครัวในจังหวัดเชียงใหม่จะมีสถานะของครัวเรือนขนาดกลางที่มีจำนวนสมาชิกโดยเฉลี่ย 4-5 ปี (สำนักงานสถิติจังหวัดเชียงใหม่, 2546: 54) ซึ่งการประกอบอาชีพ ไม่ว่าจะเป็นด้านเกษตรกรรมหรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้องเนื่องการเกษตรต่างต้องใช้แรงงานจำนวนมากในการผลิต ซึ่งถ้าไม่มีแรงงานในครัวเรือนหรือมีจำนวนแรงงานน้อยไม่สามารถช่วยงานได้ก็จะทำให้ต้องมีค่าใช้จ่ายในการผลิตเพิ่มมากขึ้นทำให้มีต้นทุนในการผลิตสูงขึ้นตามไปด้วย

รายได้รวมของครัวเรือนต่อปี

ผลการวิจัยในตาราง 1 พบว่าผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ (ร้อยละ 84.93) มีรายได้ระหว่าง 15,000 – 182,000 บาทต่อปี รองลงมาร้อยละ 8.22 มีรายได้ระหว่าง 182,000 – 349,000 บาทต่อปี ร้อยละ 4.11 มีรายได้ 349,001-516,000 บาทขึ้นไป ร้อยละ 1.37 เท่ากัน มีรายได้ระหว่าง 516,001-683,000 บาทต่อปี และร้อยละ 683,001 บาทและมากกว่า โดยมีรายได้มากที่สุด 850,000 บาทต่อปี มีรายได้น้อยที่สุด 15,000 บาทต่อปี และมีรายได้เฉลี่ย 100,815.07 บาทต่อปี ผลการวิจัยสามารถสรุปได้ว่าผู้ให้ข้อมูลมีรายได้ค่อนข้างมากซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับรายได้เฉลี่ยของเกษตรกรในเขตภาคเหนือ ซึ่งมีรายได้ต่อปีเท่ากับ 82,319 บาท (สำนักงาน

เศรษฐกิจการเกษตร, 2547: 8) เมื่อผู้ให้ข้อมูลมีค่าใช้จ่ายในครอบครัวแล้วมีเงินไม่เพียงพอจึงก่อให้เกิดการกู้ยืมเงินแหล่งเงินทุนต่าง ๆ ในขณะที่ผู้ให้ข้อมูลมีรายได้ค่อนข้างมาก แต่มีการค้างชำระหนี้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรนั้น อาจเนื่องมาจากผู้ให้ข้อมูลลงทุนในการประกอบอาชีพหลาย ๆ อย่างพร้อมกันและมีผู้ให้ข้อมูลบางรายมีรายได้จากการขายที่ดินของตนเอง

ตาราง 1 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล และเศรษฐกิจ

ลักษณะส่วนบุคคล และเศรษฐกิจ		ผู้ให้ข้อมูล (N = 73)	
		จำนวน	ร้อยละ
เพศ	ชาย	61	83.60
	หญิง	12	16.40
อายุ	35-43 ปี	13	17.81
	44-52 ปี	28	38.36
	53-61 ปี	18	24.66
	62 ปีขึ้นไป	14	19.17
	$\mu = 52.60 \quad \sigma = 8.63 \quad R = 35 - 72$		
การศึกษา			
ไม่ได้ศึกษา		3	4.11
ประถมศึกษาตอนต้น		49	67.12
มัธยมศึกษาตอนต้น		4	5.48
มัธยมศึกษาตอนปลาย หรือประโยควิชาชีพ (ปวช.)		5	6.85
ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)		6	8.22
ปริญญาตรี		6	8.22

ตาราง 1 (ต่อ)

ลักษณะส่วนบุคคล และเศรษฐกิจ	ผู้ให้ข้อมูล (N = 73)	
	จำนวน	ร้อยละ
สถานภาพการสมรส		
โสด	1	1.40
สมรส	66	90.40
หย่าร้าง	2	2.70
หม้าย	4	5.50
สมาชิกในครอบครัว		
2-3 คน	20	27.40
4-5 คน	41	56.16
6-7 คน	10	13.70
8-9 คน	2	2.74
$\mu = 4 \quad \sigma = 1.37 \quad R = 2 - 9$		
รายได้รวมของครัวเรือนต่อปี		
45,000 บาท และน้อยกว่า	31	42.47
45,001 – 75,000 บาท	19	26.03
75,001 – 105,000 บาท	8	10.96
105,001 – 165,000 บาท	3	4.11
165,001 บาทและมากกว่า	12	16.43
$\mu = 100,815.07 \quad \sigma = 135,349.64 \quad R = 15,000 - 850,000$		

ตอนที่ 2 ปัจจัยที่ทำให้ผู้ให้ข้อมูลค้างชำระเงินกู้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาแม่โจ้ จังหวัดเชียงใหม่

ผลการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ทำให้ผู้ให้ข้อมูลค้างชำระเงินกู้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรประกอบด้วย 3 ด้านด้วยกันคือ ด้านเกษตรกรลูกค้า ด้านธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และด้านปัจจัยภายนอก ทุกข้อความจะมีคำตอบสำหรับผู้ให้ข้อมูลตอบว่า ระดับปัจจัยที่มีผลทำให้ค้างชำระหนี้เงินกู้มากน้อยเพียงใด โดยกำหนดให้ระดับ 1 เป็นปัจจัยที่มีผลน้อยที่สุดไปจนถึงระดับ 4 ปัจจัยที่มีผลทำให้ค้างชำระหนี้เงินกู้มากที่สุด ซึ่งผู้ให้ข้อมูลสามารถแสดงความคิดเห็นตามความเป็นจริง จากนั้นนำคะแนนที่ได้มาคำนวณหาค่าคะแนนเฉลี่ย (weight mean score) โดยมีเกณฑ์เพื่อแปลความหมายดังนี้

ค่าคะแนนเฉลี่ย	ระดับการรับรู้
3.26-4.00	ปัจจัยที่มีผลทำให้ค้างชำระหนี้เงินกู้มากที่สุด
2.51-3.25	ปัจจัยที่มีผลทำให้ค้างชำระหนี้เงินกู้มาก
1.76-2.50	ปัจจัยที่มีผลทำให้ค้างชำระหนี้เงินกู้น้อย
1.00-1.75	ปัจจัยที่มีผลทำให้ค้างชำระหนี้เงินกู้น้อยที่สุด

ปัจจัยที่ทำให้ผู้ค้างชำระเงินกู้

หากพิจารณาถึงการรับรู้เกี่ยวกับปัจจัยที่ทำให้ค้างชำระเงินกู้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรของลูกค้าผู้ให้ข้อมูลผลการวิจัยมีรายละเอียดดังนี้

ด้านเกษตรกรลูกค้า

ผลการวิจัยในตาราง 2 พบว่าผู้ให้ข้อมูลได้รายงานว่าประเด็นเกี่ยวกับการที่เกษตรกรมีค่าใช้จ่ายในครัวเรือนสูงนั้นเป็นปัจจัยที่ทำให้พวกเขาค้างชำระหนี้เงินกู้ระดับมาก (คะแนนเฉลี่ย 2.58) อันเนื่องมาจากภาระในการใช้จ่ายภายในครอบครัวมีมาก ซึ่งผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีสมาชิกในครัวเรือน 4-5 คน แต่จะมีผู้ประกอบอาชีพเพื่อหารายได้ให้แก่ครอบครัวเพียง 1-2 คนเท่านั้น และส่วนใหญ่ประกอบอาชีพการเกษตร ซึ่งได้ผลผลิตตามฤดูกาลของการทำการเกษตร ตลอดจนไม่มีอาชีพอื่นเสริมรายได้จึงไม่เพียงพอต่อค่าใช้จ่ายในครัวเรือน ซึ่งค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวันของผู้ให้ข้อมูลมีค่าใช้จ่าย ทั้งค่าอุปโภค และสาธารณูปโภค จึงทำให้ไม่มีเงินเหลือพอชำระหนี้ได้

ส่วนประเด็น ที่ผู้ให้ข้อมูลระบุว่า เป็นปัจจัยที่มีระดับน้อยนั้น ได้แก่ เครื่องมือและอุปกรณ์ในการประกอบอาชีพราคาสูง และเมื่อลูกค้ากู้เงินมาแล้วไม่ได้นำไปใช้ตามวัตถุประสงค์เงินกู้ นั้น ๆ เลยหรือแม้แต่ลูกค้าบางคนเลิกประกอบอาชีพเกษตรกรรม ไปแล้วรวมทั้งบุคคลที่เป็นหลักในครัวเรือนไม่สามารถประกอบอาชีพได้ ตลอดจนลูกค้าบางคนมักจะขาดความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ ไม่มียานพาหนะที่ใช้ในการขนส่งผลผลิต ซึ่งอาจเนื่องมาจาก การกู้เงินแล้วไม่ทำตามวัตถุประสงค์ที่ขอกู้เงิน จึงก่อให้เกิดหนี้สินเพิ่มขึ้น ตลอดจนเครื่องมือและอุปกรณ์ในการประกอบอาชีพมีราคาสูงทำให้เกษตรกรกู้เงินแล้วไม่สามารถซื้ออุปกรณ์เพื่อใช้ในการผลิต จึงทำให้ผลผลิตตกต่ำไม่ได้มาตรฐาน การเลิกประกอบอาชีพเกษตรกรรมทำให้ภาระหนี้ค้ำ ผู้ให้ข้อมูลจึงไม่มีรายได้เพื่อนำไปชำระหนี้ ในกรณีบุคคลที่เป็นหลักในครัวเรือนไม่สามารถประกอบอาชีพได้ อาจเนื่องมาจาก ขราภาพ ป่วย ทูพพลภาพ เป็นเหตุให้ไม่มีใครมาประกอบอาชีพแทนจึงทำให้ครอบครัวไม่มีรายได้ ส่วนการขาดความรู้และทักษะเป็นปัจจัยที่มีผลทำให้ผลผลิตไม่ได้มาตรฐาน การขายผลผลิตจึงได้ราคาไม่ดี และหากผลผลิตที่ได้มีปริมาณน้อยก็ไม่เพียงพอต่อการจำหน่ายและรายได้ย่อมน้อยตาม

สำหรับประเด็นที่ผู้ให้ข้อมูลระบุว่า เป็นปัจจัยที่ทำให้พวกเขาค้างชำระหนี้เงินกู้ใน ระดับน้อยที่สุดคือกรณีที่ลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรมีแหล่ง เงินกู้หลาย แห่ง บุคคลที่เป็นผู้สร้างรายได้ในครัวเรือน ตาย วิกฤตโรค ป่วย ถูกจำคุก หรือบวชไม่สึก และย้ายที่อยู่อาศัยไปอยู่ในหมู่บ้านอื่น ๆ อาจเนื่องมาจากการที่ลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรมีแหล่งเงินกู้หลายแห่งแต่ถ้าไม่จำเป็นก็จะไม่กู้แหล่งเงินกู้อื่น เนื่องจากผู้ให้ข้อมูลจะกังวลว่าตนจะไม่สามารถชำระหนี้คืนให้ได้ บุคคลที่สร้างรายได้ในครัวเรือนมีเหตุอันที่ทำให้ไม่สามารถสร้างรายได้ให้แก่ครอบครัว จึงทำให้ไม่มีเงินชำระหนี้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรได้ และการย้ายที่อยู่อาศัยมีจำนวนน้อยที่สุดจึงทำให้เกิดการค้างชำระหนี้เงินกู้ เนื่องจาก การย้ายที่อยู่อาศัยก่อให้เกิดค่าใช้จ่ายมากขึ้นกว่าปกติ จึงทำให้ไม่สามารถชำระหนี้เงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและ สหกรณ์การเกษตรได้

ผลการวิจัยในภาพรวมพบว่าผู้ให้ข้อมูลได้ระบุว่า ปัจจัยด้านเกษตรกรลูกค้า นั้น เป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดการค้างชำระหนี้ในระดับน้อย (ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 1.93) ซึ่งแตกต่างกับ ผลงานวิจัยของอนุกุล ฟองมูล (2536: 50) ซึ่งกล่าวไว้ว่า ปัจจัยมีผลต่อการค้างชำระหนี้เงินกู้ของลูกค้า ที่เกิดจากตัวของลูกค้า นั้น ส่วนใหญ่เกิดจากลูกค้ามีค่าใช้จ่ายฉุกเฉินเกิดขึ้นในครอบครัว ซึ่ง เนื่องมาจากบุคคลในครอบครัวเกิดเจ็บป่วยต้องเข้ารับการรักษาตัวในโรงพยาบาล ซึ่งจะต้องเสีย ค่าใช้จ่ายมาก หรือแม้แต่ต้องมีค่าใช้จ่ายในการศึกษาของบุตรหลาน

ตาราง 2 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผู้ให้ข้อมูลที่ระบุปัจจัยด้านเกษตรกร
ลูกค้า

ด้านเกษตรกรลูกค้า	ค่าคะแนนเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับการรับรู้
- มีค่าใช้จ่ายในครัวเรือนสูง	2.58	0.798	มาก
- เครื่องมือและอุปกรณ์ในการประกอบอาชีพราคาสูง	2.11	0.906	น้อย
- ลูกค้ากู้เงินมาแล้วไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์เงินกู้นั้น ๆ	2.08	0.894	น้อย
- เด็กประกอบอาชีพเกษตรกรรม	1.99	1.047	น้อย
- บุคคลที่เป็นหลักในครัวเรือนไม่สามารถประกอบอาชีพได้	1.93	0.770	น้อย
- ลูกค้า ร.ก.ส. ส่วนใหญ่มีแหล่งเงินกู้มาก หลายแห่ง	1.86	0.652	น้อย
- ลูกค้า ร.ก.ส. ขาดความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ	1.84	0.800	น้อย
- ไม่มียานพาหนะที่ใช้ในการขนส่งผลผลิต	1.78	0.768	น้อย
- บุคคลที่เป็นผู้สร้างรายได้ในครัวเรือน ตาย วิกฤตโรค ป่วย จำคุก หรือบวชไม่สึก	1.66	0.829	น้อยที่สุด
- การย้ายที่อยู่อาศัย	1.51	0.729	น้อยที่สุด
รวม	1.93	.3948	น้อย

ด้านธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

ผลการวิจัยในตาราง 3 พบว่าผู้ให้ข้อมูลได้ระบุว่าปัจจัยเกี่ยวกับพนักงานให้บริการไม่เป็นกันเองกับลูกค้า เป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดการค้างชำระเงินกู้ในระดับน้อย ซึ่งอาจเนื่องมาจาก การให้บริการของพนักงานธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรไม่เป็นที่พึงพอใจของลูกค้า ไม่เป็นกันเองทำให้เกิดอคติไม่อยากไปชำระหนี้เงินกู้ที่จะต้องชำระเป็นรายงวด ไม่อยากพบปะกับพนักงาน

ส่วนปัจจัยอื่น ๆ นั้นผู้ให้ข้อมูลกล่าวว่าเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้เงินกู้ในระดับน้อยที่สุด โดยพวกเขาระบุว่าการชำระหนี้มีขั้นตอนมากเกินไปเพราะกระบวนการไม่เอื้ออำนวยต่อการชำระหนี้ของลูกค้าตลอดจนพนักงานของธนาคารมักจะดูถูกและไม่ให้เกียรติลูกค้าแม้แต่ที่ตู้ของธนาคาร ไม่สะดวกต่อการชำระหนี้เพราะการเดินทางไม่สะดวกรวมทั้งพนักงานบางคนทุจริตหรือเบียดเบียนลูกค้าโดยการเรียกเงินทองเพื่อแลกกับความสะดวกในการติดต่อหรือการชำระหนี้เป็นต้น ซึ่งอาจเนื่องมาจาก ขั้นตอนในการชำระหนี้กระบวนการตลอดจนสถานที่ตั้งของธนาคารและพนักงานเรียกเงินทองเพื่อแลกกับความสะดวก เป็นส่วนทำให้เกษตรกรไม่มาชำระหนี้เงินกู้ เพราะจะต้องเจอกับพนักงานที่ดูถูกเหยียดหยามตนเอง หรือธนาคารอยู่ไกลจากที่พักทำให้การเดินทางไม่สะดวก จึงก่อให้เกิดปัจจัยค้างชำระหนี้ได้

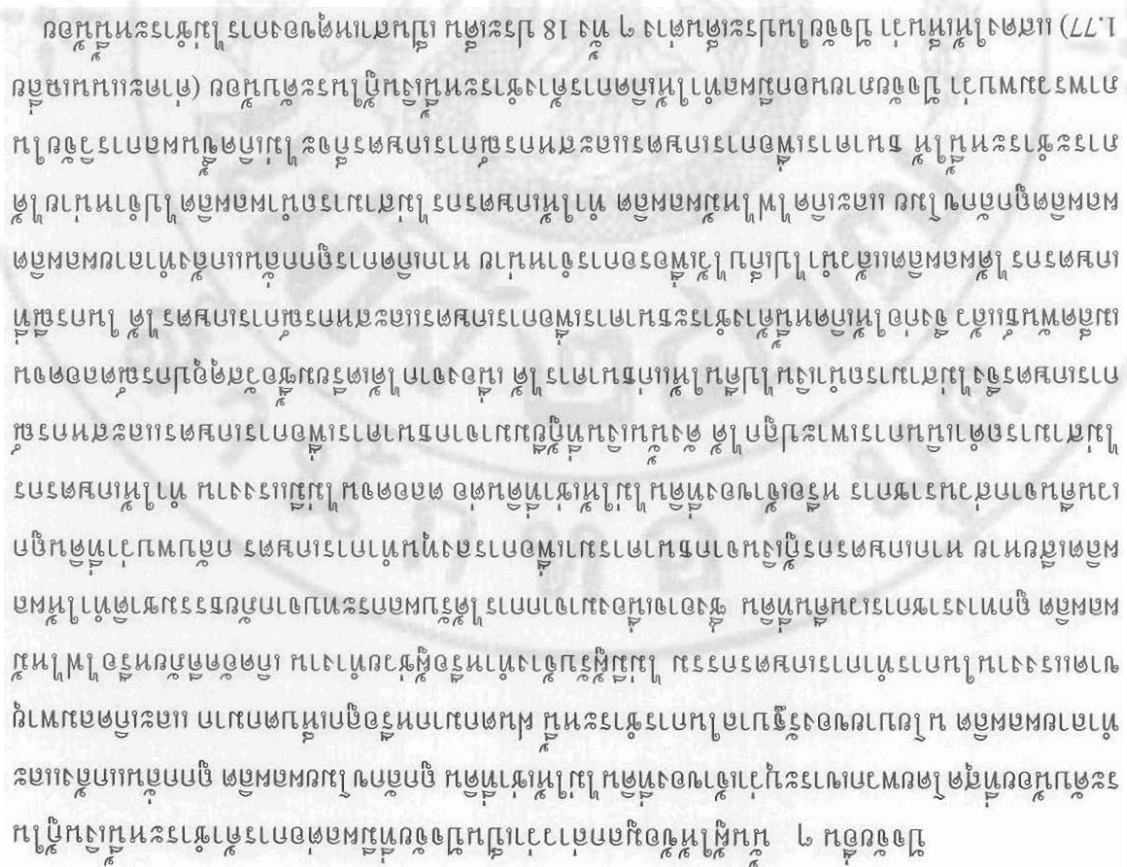
ผลการวิจัยในภาพรวมทำให้ทราบว่า ปัจจัยด้านธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรเป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดการค้างชำระหนี้ของลูกค้าในระดับน้อยที่สุด (ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.61) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อนุกุล พองมูล (2536: 53) ซึ่งกล่าวไว้ว่าพนักงานธนาคารประพฤติตนไม่เหมาะสม เช่น ใช้อำนาจไม่สุภาพ เป็นเพียงปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรน้อย และสอดคล้องกับ ชำนาญ ธรรมไชย (2537: 62) กล่าวเสริมไว้ว่าพนักงานพัฒนารูปร่างของธนาคารประพฤติตนไม่เหมาะสมนั้นไม่ได้เป็นมูลเหตุสำคัญที่ทำให้เกษตรกรลูกค้าไม่ไปชำระหนี้เงินกู้ธนาคารตามกำหนดเวลา

ตาราง 3 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผู้ให้ข้อมูลที่ระบุปัจจัยด้านธนาคาร
เพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

ด้านธนาคารเพื่อการเกษตรและ สหกรณ์การเกษตร	ค่าคะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับการรับรู้
- พนักงานบริการไม่เป็นกันเองกับ ลูกค้า	1.90	1.016	น้อย
- การชำระหนี้มีขั้นตอนมากเกินไป	1.71	0.697	น้อยที่สุด
- กฎ ระเบียบ ข้อบังคับของธนาคาร ไม่เอื้ออำนวยต่อการชำระหนี้	1.67	0.728	น้อยที่สุด
- พนักงานของธนาคารดูถูกและ ไม่ให้เกียรติลูกค้า	1.58	0.798	น้อยที่สุด
- ที่ตั้งของธนาคารไม่สะดวกในการ ชำระหนี้ การเดินทางไม่สะดวก	1.45	0.668	น้อยที่สุด
- พนักงานทุจริต หรือเบียดเบียนลูกค้า ในการเรียกเงินทองเพื่อแลกกับ ความสะดวกในการติดต่อ หรือชำระ หนี้	1.36	0.526	น้อยที่สุด
รวม	1.61	0.4632	น้อยที่สุด

ด้านปัจจัยภายนอก

ผลการวิจัยในตาราง 3 พบว่าผู้ให้ข้อมูลได้ระบุว่า ปัจจัยเกี่ยวกับราคาผลผลิต ต่ำ โรคและศัตรูของพืชระบาด ไม่มีผู้รับซื้อผลผลิต/สินค้าล้นตลาด ถูกพ่อค้าคนกลางเอาเปรียบ น้ำท่วม อากาศหนาวหรือร้อนเกินไป ฝนแล้ง ต้นทุนการผลิตสูง ซึ่งอาจเนื่องมาจาก สภาพแปรปรวนของอากาศทำให้ผลผลิตต่ำ ตลอดจนศัตรูก่อให้เกิดการระบาดทำให้ผลผลิตที่ได้มีปริมาณน้อยหรือไม่ได้ผลผลิตเลย ส่วนต้นทุนการผลิตไม่ว่าจะเป็นค่าแรงงาน ปุ๋ย สารเคมีกำจัดศัตรูพืช ทำให้ต้นทุนการผลิตสูง เมื่อจำหน่ายผลผลิตได้ก็ไม่เพียงพอต่อการชำระหนี้และต้องประสบปัญหาในฤดูกาลที่ได้ผลผลิตมากคือ ถูกพ่อค้าคนกลางเอาเปรียบ และในบางครั้งไม่มีผู้รับซื้อผลผลิตทำให้ผลผลิตที่เกิดขึ้นเกิดการเน่าเสีย ปัจจัยเหล่านี้เป็นสาเหตุที่ทำให้ค้างชำระหนี้เงินกู้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

ตาราง 4 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผู้ให้ข้อมูลที่ระบุปัจจัยภายนอก

ปัจจัยภายนอก	ค่าคะแนนเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับการรับรู้
- ราคาผลผลิตตกต่ำ	2.07	0.948	น้อย
- โรคศัตรูพืชระบาด สัตว์รบกวนที่ทำกิน	1.97	0.912	น้อย
- ไม่มีผู้รับซื้อผลผลิตหรือสินค้าล้นตลาด	1.96	0.873	น้อย
- ถูกพ่อค้าคนกลางเอารัดเอาเปรียบ	1.95	0.880	น้อย
- น้ำท่วม	1.86	0.769	น้อย
- อากาศหนาว หรือร้อนเกินไป	1.85	0.828	น้อย
- ฝนแล้ง	1.84	0.817	น้อย
- ต้นทุนการผลิตสูง เช่น ปุ๋ยราคาแพง ยากำจัดวัชพืชยาป้องกัน โรค			
ค่าแรงแพง เป็นต้น	1.78	0.768	น้อย
- เจ้าของที่ดินไม่ให้เช่าที่ดิน	1.70	0.794	น้อยที่สุด
- ถูกลักขโมยผลผลิต	1.66	0.692	น้อยที่สุด
- นโยบายของรัฐบาลในการชำระหนี้	1.63	0.697	น้อยที่สุด
- ถูกกลั่นแกล้งทำลายผลผลิต	1.63	0.755	น้อยที่สุด
- ฝนตกมาก หรือถูกเห็บตกมาก			
ลมพายุ	1.59	0.723	น้อยที่สุด
- ผลผลิตไม่มีคุณภาพ	1.51	0.710	น้อยที่สุด
- ขาดแรงงานในการทำเกษตรกรรม หรือไม่มีผู้รับจ้างหรือช่วยในการทำงาน	1.47	0.765	น้อยที่สุด
- เกิดอัคคีภัย หรือไฟไหม้ผลผลิต	1.36	0.510	น้อยที่สุด
- ถูกทางราชการเวนคืนที่ดิน	1.25	0.434	น้อยที่สุด
รวม	1.77	0.3705	น้อย

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาเรื่อง การค้างชำระเงินกู้ของเกษตรกรลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาแม่โจ้ จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพหุประสมลักษณะส่วนบุคคล สังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรลูกค้าที่ค้างชำระหนี้เงินกู้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาแม่โจ้ จังหวัดเชียงใหม่ และทราบถึงปัจจัยที่ทำให้เกษตรกรลูกค้าค้างชำระหนี้เงินกู้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาแม่โจ้ จังหวัดเชียงใหม่ ผู้ให้ข้อมูลในการศึกษาค้างชำระหนี้เงินกู้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาแม่โจ้ จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 73 คน ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปทดสอบกับเกษตรกรลูกค้าที่ค้างชำระหนี้เงินกู้ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรสาขาแม่ริม และสาขาแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 30 คน ซึ่งได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น 0.83 ผลการวิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

ลักษณะส่วนบุคคล และเศรษฐกิจของเกษตรกรลูกค้าที่ค้างชำระหนี้เงินกู้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาแม่โจ้ จังหวัดเชียงใหม่

ผลการวิจัยพบว่าผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุโดยเฉลี่ย 52.60 ปี ผู้ให้ข้อมูลมากกว่าครึ่งจบการศึกษาระดับประถมศึกษาตอนต้นและสมรสแล้ว มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวเฉลี่ย 4 คน โดยมีรายได้เฉลี่ย 100,815.07 บาทต่อปี

ปัจจัยที่ทำให้ผู้ให้ข้อมูลค้างชำระเงินกู้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

ผลการวิจัยผู้ให้ข้อมูลระบุว่าประเด็นเกี่ยวกับด้านเกษตรกรลูกค้าและประเด็นปัจจัยภายนอก เป็นปัจจัยที่ทำให้ผู้ให้ข้อมูลค้างชำระหนี้เงินกู้ระดับน้อย ส่วนปัจจัยด้านธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร เป็นปัจจัยที่ทำให้ผู้ให้ข้อมูลค้างชำระหนี้เงินกู้ในระดับน้อยที่สุดจากผลการวิจัยทำให้ทราบถึงค่าใช้จ่าย ปัจจัยทางด้านผู้กู้/เกษตรกรลูกค้าได้แก่ การเสียชีวิต วิกฤตโรค เลิกประกอบอาชีพเกษตร การย้ายที่อยู่อาศัย การบวชไม่สึก ถูกจำคุกมีหนี้สินภายนอกมาก ไม่มียานพาหนะใช้ในการขนส่งผลผลิต ซึ่งปัจจัยเหล่านี้เป็นสาเหตุที่เกษตรกรค้างชำระหนี้

เงินกู้ในระดับน้อย ส่วนปัจจัยภายนอก ซึ่งได้แก่ ราคาผลผลิตตกต่ำ เกิดโรคระบาด ไม่มีผู้รับซื้อผลผลิต ถูกพ่อค้าคนกลางเอเปรียบ สภาพภูมิอากาศ ต้นทุนการผลิตสูง เจ้าของที่ดินยกเลิกการให้เช่าที่ดิน ถูกลักขโมยผลผลิต ผลผลิตไม่มีคุณภาพขาดแรงงานในการทำเกษตรกรรม ถูกทางราชการเวนคืนที่ดิน เกิดอัคคีภัยทำให้ผลผลิตเสียหาย ปัจจัยภายนอกเหล่านี้เป็นสาเหตุที่ทำให้เกษตรกร ค้ำชำระหนี้เงินกู้ในระดับน้อยเช่นกัน ส่วนปัจจัยด้านพนักงานธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร เป็นปัจจัยที่ทำให้ผู้ให้ข้อมูลค้ำชำระหนี้เงินกู้ที่น้อยที่สุดได้แก่ การชำระหนี้มีขั้นตอนมากเกินไป กฎระเบียบของธนาคารไม่เอื้ออำนวยต่อการชำระหนี้ พนักงานดูแลไม่ให้เกียรติลูกค้า ที่ตั้งธนาคารไม่สะดวกในการชำระหนี้ พนักงานทุจริตหรือเบียดเบียนลูกค้าในการเรียกเงินทองเพื่อแลกกับความสะดวกในการติดต่อหรือชำระหนี้

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยทำให้ทราบถึงลักษณะส่วนบุคคล และเศรษฐกิจของเกษตรกรลูกค้า รวมทั้งทราบถึงปัจจัยที่เกิดจากตัวลูกค้า เกิดจากธนาคารและเกิดจากปัจจัยภายนอกอื่น ๆ จากผลการวิจัยจึงมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. พนักงานพัฒนารูกระบบสินเชื่อของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาแม่โจ้ จังหวัดเชียงใหม่ ควรพิจารณากรณีลูกค้าค้ำชำระเงินกู้ในด้านตัวของเกษตรกรลูกค้า ด้านธนาคารเพื่อการเกษตร และด้านปัจจัยภายนอก ซึ่งปัจจัยที่เป็นสาเหตุของการค้ำชำระหนี้ได้แก่ ปัจจัยด้านตัวของเกษตรกรลูกค้า และปัจจัยภายนอก การพิจารณาสินเชื่อในครั้งต่อไปควรกำหนดนโยบายการให้กู้โดยนำปัจจัยที่เป็นสาเหตุของการค้ำชำระหนี้เป็นเหตุผลประกอบ

2. ผู้บริหารธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาแม่โจ้ จังหวัดเชียงใหม่ ควรติดต่อประสานงานการจำหน่ายผลผลิตเกษตรร่วมกับโรงงานอุตสาหกรรม การเกษตร โรงสี หรือองค์การตลาดเพื่อการเกษตร เพื่อรับซื้อผลผลิตของเกษตรกรลูกค้าที่ประสบปัญหาทางด้านการจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตร

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งต่อไปควรเก็บข้อมูลจากเกษตรกรลูกค้าธนาคารที่มีหนี้ค้างชำระในทุกสาขาของจังหวัดเชียงใหม่ และนำผลการวิจัยมาเปรียบเทียบเพื่อจะทราบถึงปัจจัยที่เป็นสาเหตุ
2. ควรขยายเขตการวิจัยให้ครอบคลุมทั่วทุกจังหวัดในเขตภาคเหนือ และในแต่ละภาคของประเทศไทย ทั้งนี้เพราะแต่ละจังหวัดเกษตรกรลูกค้าจะมีการผลิตพืชผลแตกต่างกันไป ฉะนั้นถ้ามีการวิจัยให้ครอบคลุมพื้นที่ในภาคเหนือแล้วการช่วยแก้ไขปัญหานี้เงินกู้ค้างชำระหนี้ของเกษตรกร ลูกค้าในภาพรวมจะเป็นในทิศทางเดียวกัน

บรรณานุกรม

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. 2541. มองฝันวันข้างหน้า วิสัยทัศน์ประเทศไทย ปี 2560.

กรุงเทพมหานคร: ซคาซสมิเดีย.

จันทร์ศรี สมวิลาศ. 2536. ปัจจัยที่มีผลต่อการชำระหนี้คืนการเกษตรของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร
สันป่าตอง จำกัด อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท
มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

ชำนาญ ธรรมไชย. 2537. ลักษณะส่วนบุคคลเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรผู้ค้าธนาคารที่
ค้างชำระสินเชื่อเพื่อการเกษตร: กรณีศึกษาธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร
สาขาเชียงใหม่ หน่วยอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท,
สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้.

"ธ.ก.ส. กับการเข้าสู่ระบบประเมินผลการดำเนินงานรัฐวิสาหกิจ." 2538. วารสาร ธ.ก.ส. 7, 2
(สิงหาคม – พฤศจิกายน): 15-19.

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร. 2542. พระราชบัญญัติ 2529. กรุงเทพมหานคร:
ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร.

_____. 2544. แนวทางการปรับปรุงโครงสร้างธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์
การเกษตร เพื่อการปรับเปลี่ยนไปสู่การเป็นธนาคารพัฒนาชนบท. กรุงเทพมหานคร:
ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร.

นำชัย ทนผล. 2531. การวางแผนและประเมินผลโครงการส่งเสริมการเกษตร. เชียงใหม่:
สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้.

พรพรรณ เอกเผ่าพันธุ์. 2537. การวางแผนและควบคุมโดยงบประมาณ. กรุงเทพมหานคร:
ฟิสิกส์เซ็นเตอร์.

พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2540. วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร:
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พิมลจรรย์ นามวัฒน์. 2534. องค์การและการจัดการ. เอกสารการสอนชุดวิชา หน่วยที่ 1. นนทบุรี:
โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช.

ยุวดี ไชยศิริ. 2537. การบริหารการเงิน. เอกสารการสอนชุดวิชา หน่วยที่ 1. นนทบุรี: โรงพิมพ์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช.

ราชบัณฑิตยสถาน. 2539. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2539. กรุงเทพมหานคร:
บริษัทอักษรเจริญทัศน์ อจท. จำกัด

วเรศ อุปปาติก. 2541. เศรษฐศาสตร์การเงินและการธนาคาร. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. 2547. สถิติรายได้และรายจ่ายของครัวเรือนเกษตรภาคเหนือ. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.

สำนักงานสถิติจังหวัดเชียงใหม่. 2546. สมุดรายงานสถิติจังหวัด พ.ศ. 2546. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานสถิติแห่งชาติ.

สิริวิทย์ เสียมภักดี. 2540. เจริญแก้ไขหนี้. กรุงเทพมหานคร: สถาบันการศึกษาการธนาคารและการเงินไทย.

สุนทร พลโฮม. 2541. ปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้เงินกู้ของลูกค้า ธ.ก.ส. ในอำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

อนุกุล ฟองมูล. 2536. ปัจจัยที่มีผลต่อหนี้เงินกู้ค้างชำระของลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรสาขาลำพูน: กรณีศึกษา-หน่วยอำเภอเมือง ลำพูน ประเทศไทย. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้.

อภิชาติ กันธา. 2544. ปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นหนี้เงินกู้ค้างชำระในการกู้เงินเพื่อประกอบอาชีพอย่างอื่นที่เกี่ยวข้องในการเกษตรของเกษตรกรลูกค้า. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

เอกศักดิ์ เนตรกลิ่น. 2543. ปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นหนี้เงินกู้ค้างชำระหนี้ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาห้างฉัตร จังหวัดลำปาง. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

ภาคผนวก

ภาควิชา ก

แบบสอบถาม

แบบสอบถาม

เรื่อง การค้างชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกรลูกค้า ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาแม่โจ้ จังหวัดเชียงใหม่

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาถึงการค้างชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกรลูกค้า ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาแม่โจ้ จังหวัดเชียงใหม่ โดยข้อมูลในแบบสอบถามได้แบ่งเป็น 3 ตอนดังนี้คือ

ตอนที่ 1 ลักษณะส่วนบุคคล และเศรษฐกิจ

ตอนที่ 2 ปัจจัยที่ทำให้เกษตรกรลูกค้าค้างชำระหนี้เงินกู้

ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการให้บริการสินเชื่อที่ดี และเพื่อแก้ไขปัญหาในการค้างชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกรลูกค้า ในการศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาบริหารการพัฒนา มหาวิทยาลัยแม่โจ้ นอกจากนั้นผลการวิจัยยังสามารถนำไปปรับปรุงวิธีการให้บริการสินเชื่อที่ดีและเพื่อแก้ไขปัญหาในการค้างชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกรลูกค้า ตลอดจนยังนำไปเป็นข้อมูลเพื่อประกอบการเสนอการกำหนดนโยบายสินเชื่อของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรต่อไป

ข้าพเจ้าจึงใคร่ขอความร่วมมือจากท่าน ขอได้โปรดตอบแบบสอบถามดังกล่าว และในโอกาสนี้ข้าพเจ้าขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้ด้วย

นายพีระชาติ พลเยี่ยม

ผู้วิจัย

ตอนที่ 1 ลักษณะส่วนบุคคล และเศรษฐกิจ

คำแนะนำ โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ใน ☐ และเติมข้อความลงในช่องว่างตามความเป็นจริง

1. เพศ ☐ 1. ชาย ☐ 2. หญิง
2. อายุ.....ปี (เกิน 6 เดือน ให้คิดเป็น 1 ปี)
3. ระดับการศึกษาสูงสุดของท่าน.....
4. สถานภาพการสมรส
☐ 1. โสด ☐ 3. หย่าร้าง
☐ 2. สมรส ☐ 4. หม้าย
☐ 5. อื่นๆ โปรดระบุ.....
5. จำนวนสมาชิกในครอบครัว.....คน
6. รายได้รวมของครัวเรือนเฉลี่ยต่อปี(2546).....บาท

ตอนที่ 2 ปัจจัยที่ทำให้ผู้ให้ข้อมูลค้างชำระหนี้เงินกู้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร
คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องว่าง เกี่ยวกับระดับปัจจัยหรือมูลเหตุที่ทำให้ท่านค้าง
ชำระหนี้เงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาแม่โจ้ จังหวัดเชียงใหม่

ปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้เงินกู้	ระดับของปัจจัยที่มีผล			
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
1. ด้านเกษตรกรลูกค้า				
1.1 ท่านกู้เงินมาแล้วแต่ได้ใช้เงินไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการกู้เงินนั้นๆ				
1.2 ท่านสามารถที่จะกู้เงินได้จากแหล่งเงินกู้หลายแห่งจึงทำให้ก่อหนี้สินล้นพ้นตัว				
1.3 มีค่าใช้จ่ายในครัวเรือนของท่านสูงขึ้นกว่าเดิม				
1.4 ครอบครัวของท่านเลิกประกอบอาชีพเกษตรกรรมโดยไปประกอบอาชีพอื่นๆ แทน				
1.5 บุคคลที่เป็นผู้สร้างรายได้หลักในครัวเรือน ได้มึอันเป็นไป เช่น ดาษ วิกลจริต ป่วย จำคุก หรือบวชไม่สึก จนไม่สามารถประกอบอาชีพได้				
1.6 ลูกค้า ธ.ก.ส. ขาดความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ				
1.9 ไม่มียานพาหนะที่ใช้ในการขนส่งผลผลิต ทำให้ขายสินค้าไม่ได้ เพราะต้องผ่านพ่อค้าคนกลาง				
1.10 เครื่องมือและอุปกรณ์ ตลอดจน สารเคมีต่างๆ ในการประกอบอาชีพมีราคาสูงมากขึ้นกว่าในอดีต				
1.11 ครอบครัวของท่านได้ย้ายที่อยู่อาศัยจากที่เดิมซึ่งเคยกู้เงิน ธกส. ไปอยู่ที่อื่นซึ่งห่างไกลจากสำนักงานของ ธกส. จึงมีความยากลำบาก ที่จะชำระหนี้เงินกู้				

ปัจจัยที่มีผลต่อการดำรงชำระหนี้เงินกู้	ระดับของปัจจัยที่มีผล			
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
2. ด้านธนาคาร ธ.ก.ส.				
2.1 พนักงานบริการไม่เป็นกันเองกับลูกค้า				
2.2 พนักงานทุจริต หรือเบียดเบียนลูกค้าในการเรียกเงินทองเพื่อแลกกับความสะดวกในการติดต่อ หรือชำระหนี้				
2.3 ที่ตั้งของธนาคารไม่สะดวกในการชำระหนี้ การเดินทางไม่สะดวก				
2.4 กฎ ระเบียบ ข้อบังคับของธนาคารไม่เอื้ออำนวยต่อการชำระหนี้ เช่น มีการกำหนดชำระเงินตามฤดูกาลผลิตผลทางการเกษตรหลายคาบชำระหนี้ คือ มิ.ย. , ก.ย. , ธ.ค. ,มี.ค. ของทุกปี				
2.5 การชำระหนี้มีขั้นตอนที่ยุ่งยากซับซ้อนทำให้เสียเวลา				
2.6 พนักงานของธนาคารพุดูถูกหรือมีปฏิกิริยาไม่ให้เกียรติลูกค้า				
3. ด้านปัจจัยภายนอก				
3.1 ในปีการผลิตที่ผ่านมาผลิตผลทางการเกษตรของท่านประสบภัยแล้งทำให้ผลผลิตตกต่ำและไม่ได้คุณภาพ				
3.2 ในปีการผลิตที่ผ่านมาผลิตผลทางการเกษตรของท่านประสบภัยน้ำท่วมทำให้ผลผลิตเสียหาย				
3.3 ในปีการผลิตที่ผ่านมาผลิตผลทางการเกษตรของท่านได้รับความเสียหายจากอากาศหนาว หรือร้อนเกินไปจนได้ผลผลิตไม่เต็มที่				
3.4 ในปีการผลิตที่ผ่านมาผลิตผลทางการเกษตรของท่านประสบภัยฝนตกหนักและมี ลูกเห็บตกมาก ตลอดจนมีลมพายุ ทำให้ผลิตผลทางการเกษตรเสียหาย				
3.5 ในปีการผลิตที่ผ่านมาผลิตผลทางการเกษตรของท่านประสบอัคคีภัย หรือไฟไหม้ผลผลิต ทำให้ได้รับความเสียหาย				

ปัจจัยที่มีผลต่อการดำรงชีพหนี้เงินกู้	ระดับของปัจจัยที่มีผล			
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
3.6 ในปีการผลิตที่ผ่านมาพื้นที่ที่ใช้ในการประกอบอาชีพการเกษตรของท่านถูกทางราชการเวนคืนที่ดินจึงไม่มีที่ดินทำกิน				
3.7 ในปีการผลิตที่ผ่านมาเจ้าของที่ดินไม่ให้ท่านเช่าที่ดินทำให้ไม่มีพื้นที่ประกอบการเกษตร				
3.8 ในปีการผลิตที่ผ่านมาผลิตผลทางการเกษตรของท่านเกิดศัตรูพืชระบาดและสัตว์รบกวนทำให้ผลิตผลเสียหายอย่างมาก				
3.9 ผลผลิตทางการเกษตรในปีที่ผ่านมาปริมาณมากจึงทำให้ล้นตลาดและราคาดต่ำ				
3.10 ผลิตผลทางการเกษตรของท่านถูกเอารัดเอาเปรียบจากพ่อค้าคนกลาง				
3.11 ผลิตผลทางการเกษตร ในปีที่ผ่านมาประสบกับปัญหาถูกลักขโมย				
3.12 ในปีการผลิตที่ผ่านมาผลการผลิตการเกษตรของท่านขาดแรงงานในการผลิตและการเก็บเกี่ยว หรือไม่มีผู้รับจ้างหรือช่วยในการทำงาน				
3.13 ในปีการผลิตที่ผ่านมาท่านและครอบครัวมีปัญหาการเสพหรือจำหน่ายยาเสพติด				
3.14 การประกอบอาชีพทางการเกษตรของท่านประสบกับปัญหาด้านทุนการผลิตสูงมากไม่ว่าจะเป็น ราคาน้ำมัน สารเคมี ตลอดจนค่าแรงงาน ดังนั้นเมื่อหักค่าใช้จ่ายแล้วไม่มีกำไรเพียงพอที่จะชำระหนี้กับธนาคาร				

ภาคผนวก ข
ประวัติผู้วิจัย

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ – สกุล	นายพีระชาติ พลเยี่ยม	
วัน เดือน ปี เกิด	29 พฤศจิกายน 2504	
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2525	จบการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นสูง (ปวส.) จากสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล และอาชีวศึกษา วิทยาเขตเกษตรน่าน
	พ.ศ. 2541	จบการศึกษาปริญญาบริหารธุรกิจการเกษตร สาขาการจัดการทั่วไป
	พ.ศ. 2542	คณะธุรกิจการเกษตร มหาวิทยาลัยแม่โจ้ จบการศึกษาปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต ส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ วิชาเอกสหกรณ์
ประวัติการทำงาน	พ.ศ. 2527-2537	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช พนักงานสินเชื่อ 3-6 ธนาคารเพื่อการเกษตร และสหกรณ์การเกษตร สำนักงานจังหวัดน่าน
	พ.ศ. 2537-2547	พนักงานพัฒนารัฐกิจ 7 ธนาคารเพื่อการเกษตร และสหกรณ์การเกษตร สาขาแม่โจ้ จังหวัดเชียงใหม่
	พ.ศ. 2547 – ปัจจุบัน	พนักงานพัฒนารัฐกิจ 7 ธนาคารเพื่อการเกษตร และสหกรณ์การเกษตร สำนักงานจังหวัดเชียงใหม่
การศึกษาดูงาน	พ.ศ. 2546	ด้านการพัฒนาเมืองและสิ่งแวดล้อม ณ เมือง คุนหมิง และต้าลี่ มณฑลยูนนาน สาธารณรัฐประชาชนจีน